

M&R BIURO PROJEKTÓW NOVA SP Z O.O.

UL. MACIEJA RATAJA 106A, 61-695 POZNAŃ

TEL./FAX. +48 61 826 92 49

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

WPŁYWU USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO
GMINY WŁODAWA

DATA OPRACOWANIA: 13 WRZESIEŃ 2024 - MAJ 2025

OPRACOWANIE: MGR INŻ. ARCH. IWONA MIELOCH

WSPÓŁPRACA: MGR INŻ. ANNA DZIUBLEWSKA

Iwona Mieloch
Urbanista
mgr inż. arch. Iwona Mieloch

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1. Przedmiot opracowania	4
2. Podstawy formalno-prawne opracowania	4
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	7

CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	8
6. Charakterystyka i stan poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań	10
6.1 Rzeźba terenu	10
6.2 Warunki geologiczno-gruntowe	13
6.3 Zasoby naturalne	15
6.4 Warunki wodne	16
6.5 Gleby	19
6.6 Szata roślinna i świat zwierzęcy	21
6.7 Krajobraz	24
6.8 Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny	25
6.9 Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną	30
6.10 Dziedzictwo kulturowe	38

OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	41
7.1 Cel opracowania projektu planu ogólnego	41
7.2 Ustalenia projektu planu ogólnego	42
7.3 Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym	45
7.4 Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	52
7.5 Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	52
7.6 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	54
8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, w tym:	54

8.1	Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby	54
8.2	Oddziaływanie na warunki podłoża	55
8.3	Oddziaływanie na warunki wodne	55
8.4	Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000	57
8.5	Oddziaływanie na stan higieny atmosfery i klimat akustyczny	59
8.6	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	60
8.7	Oddziaływanie na ludzi	61
8.8	Oddziaływanie na krajobraz	61
8.9	Oddziaływanie na zasoby naturalne	62
8.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	62
8.11	Transgraniczne oddziaływanie	62
9.	Rozwiązania alternatywne	63
10.	Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko	63
11.	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania	63
12.	Streszczenie	64

ZAŁĄCZNIKI

1. Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy topograficznej
2. Lokalizacja obszaru opracowania względem obszarów/obiektów objętych ochroną przyrody
3. Dokumentacja fotograficzna
4. Projekt planu ogólnego dla obszaru gminy Włodawa

WSTĘP

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Włodawa, wywołanego uchwałą Nr LXXVI/511/2024 Rady Gminy Włodawa z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Włodawa.

Opracowanie dotyczy gminy wiejskiej Włodawa, położonej w powiecie włodawskim, w województwie lubelskim. Gmina podzielona jest na dwie części, które spaja miasto Włodawa – będące siedzibą gminy, ale stanowiące odrębną jednostkę ewidencyjną. Gmina wiejska Włodawa zajmuje łączną powierzchnię ok. 244 km² i składa się z 16 sołectw i 15 miejscowości.

Obecnie ok. 0,77% powierzchni gminy jest objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla gminy Włodawa obowiązuje także studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało uchwalone w 2005 r. na mocy uchwały Nr XXXI/225/2005 Rady Gminy w Włodawie z dnia 7 czerwca 2005 r., jednak w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ten dokument przestanie obowiązywać w dniu wejścia w życie planu ogólnego gminy lub do dnia 31 grudnia 2025 r.

Dotychczasową strukturę użytkowania gminy Włodawa planuje się dostosować do obecnie obowiązujących przepisów prawa oraz do wytycznych dokumentów wyższego rzędu. Omawiane tereny wymagają zmian w związku z umożliwieniem rozwoju gminy Włodawa zgodnie z potrzebami mieszkańców. Przedmiotowy dokument zapewni ład przestrzenny i funkcjonalny gminy Włodawa.

2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) na organie administracji opracowującym m.in. projekt planu ogólnego spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu. W tym zakresie nowa ustawa zmienia i precyzuje obowiązujące przed jej wejściem w życie zapisy art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz. U. z 2006 r. poz. 129, ze zm.). Stanowi ona jednocześnie dostosowanie polskich regulacji prawnych do ustaleń zawartych w dyrektywach Wspólnot Europejskich.

W myśl ustawy o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Sporządzenie planu ogólnego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie:

- stref planistycznych,
- gminnych standardów urbanistycznych,

oraz dodatkowo określenie:

- obszarów uzupełnienia zabudowy,
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego planu ogólnego, o ile projekt planu nie uzyska odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynikającego ze stosownego uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym. Analizie i ocenie podlega projekt planu wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny nr 4 do niniejszego opracowania. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem planu ogólnego, jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Gminy w sprawie uchwalenia planu ogólnego.

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie planu ogólnego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
6. Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.
7. Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*.

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

Niniejsza prognoza została opracowana w oparciu o akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 82),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. *w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych* (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 czerwca 2017 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r., poz. 1416 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380, tekst jednolity),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713, tekst jednolity).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W Prognozie przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów planu ogólnego dla obszaru gminy Włodawa. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń projektu planu na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Ekologia a planowanie przestrzenne, Wiadomości Ekologiczne, t. XXXI, z.3, PAN, 1985,
- Fizjografia Urbanistyczna, A. Szponar, PWN Warszawa, 2003,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994 oraz aktualizacja z 2018 r. - Solon J. i inni, 2018. Physico-geographical mesoregions of Poland - verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. Geographia Polonica, vol. 91, no. 2.,
- Geograficzne badania środowiska przyrodniczego, Rychling A. (red.), PWN Warszawa, 2007,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,
- Matuszkiewicz J.M., Wolski J., 2023, Potencjalna roślinność naturalna Polski - wersja wektorowa, IGI PAN, Warszawa,
- Ocena oddziaływania na środowisko. Teoria i praktyka, Jacek Krystek, Wydawnictwo Naukowe PWN 2021 r.,
- Oceny oddziaływania na środowisko w praktyce, Redakcja naukowa Bartosz Rakoczy, Karolina Karpus, Grzegorz Klimek, Mateusz Mierkiewicz, Małgorzata Szalewska, Karolina Szuma, Jan Szuma, Katarzyna Wesołowska, Wolters Kluwer Polska 2017 r.

Materiały kartograficzne

- mapa topograficzna dla obszaru gminy,
- mapa zasadnicza w skali 1:10000 dla obszaru planu,
- www.geoportal.gov.pl,
- bd.lasy.gov.pl/portal/mapy;
- powietrze.gios.gov.pl,

- baza.pgi.gov.pl,
- wlodawa.e-mapa.net.

Dokumenty, inne opracowania:

- Uchwała NR LXXVI/511/2024 Rady Gminy Włodawa z dnia 25 stycznia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego dla obszaru gminy Włodawa;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego zatwierdzony uchwałą Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włodawskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027;
- Strategia Rozwoju Gminy Włodawa na lata 2018-2026, 2018 r.;
- Uchwała nr XVII/292/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 lipca 2020 roku w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowo benzo(a)pirenu”;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023;
- Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego, Lublin 2024;
- Ocena stanu klimatu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2021, Lublin, 2022r.;
- Uchwała nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017 r.;
- Uchwała Nr XLVI/293/22 Rady Powiatu We Włodawie z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Włodawskiego na lata 2023–2026;
- Zarządzenie nr 30/2023 Wójta Gminy Włodawa z dnia 17 lutego 2023 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Włodawa;
- Zarządzenie Wójta Gminy Włodawa z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie przedstawienia raportu o stanie Gminy Włodawa za rok 2023.

Inne źródła:

- wizje terenowe (sierpień 2024 r.),
- dokumentacja fotograficzna (sierpień 2024 r.),
- gov.pl,
- karty.apgw.gov.pl,
- geoserwis.gdos.gov.pl,
- crfop.gdos.gov.pl,
- ugwlodawa.bip.lubelskie.pl,
- gmina-wlodawa.pl,
- powietrze.gios.gov.pl,
- bip.mos.gov.pl,
- plk-sa.pl,
- www.encyklopedialesna.pl.

CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

5. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina wiejska Włodawa położona jest we wschodniej części województwa lubelskiego i powiatu włodawskiego. Obszar gminy Włodawa zajmuje powierzchnię ok. 244 km². Siedziba gminy znajduje się w mieście Włodawa, które stanowią odrębną jednostkę administracyjną i którego granice dzielą gminę wiejską Włodawa na dwie części. Oprócz miasta Włodawa obszar objęty opracowaniem graniczy także od zachodu z gminami Wiryki i Hańsk, od północy – z gminą Hanna, od wschodu – z Białorusią (w rejonie brzeskim obwodu brzeskiego) oraz Ukrainą (w rejonie Szackim obwodu wołyńskiego), a od południa – z gminą Wola Uhruska.

Ryc. 1. Położenie obszaru opracowania na tle powiatu oraz gminy graniczące z gminą Włodawa
(Źródło: opracowanie własne, PRG GUGiK)

Gmina Włodawa składa się z 16 sołectw i 15 miejscowości. Gmina Włodawa w 48,6% pokryta jest lasami, gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi. Aż 37,0% powierzchni gminy stanowią użytki rolne, w tym: 24,6% to grunty orne, 0,2% stanowią sady, 7,8% powierzchni zajmują łąki, a pastwiska – 4,4%. Pozostałe grunty przeznaczone są pod zabudowę oraz tereny komunikacji – powierzchnia dróg gminy wynosi łącznie ok. 304 ha.

Na terenie gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa, ale coraz większy udział w użytkowaniu terenów mają grunty przeznaczone pod przemysł, produkcję i małe usługi, co świadczy o dynamicznym rozwoju gminy. Włodawa dąży do rozbudowy infrastruktury turystycznej ze względu na bogactwo środowiska naturalnego stanowiącego potencjał dla rozwoju turystyki.

Szlaki drogowe gminy Włodawa to głównie drogi lokalne – gminne oraz powiatowe. Drogami

najwyższego rzędu, które przebiegają przez Włodawę są: droga wojewódzka nr 812, która łączy Białą Podlaską z Włodawą, Chełmem i Krasnymstawem, oraz droga wojewódzka nr 816 relacji Terespol – Kodeń – Sławatycze – Włodawa – Dorohusk – Horodło – Zosin. Wymienione drogi na terenie miasta Włodawa łączą się z drogą krajową nr 82. Przez gminę przebiega także linia kolejowa nr 81 o długości 45,5 km – jest ona jednotorowa i niezelektryfikowana. Tor przecina tereny gmin Chełm, Ruda Huta, Wola Uhruska i Włodawa, jednak uruchamiane w sezonie letnim i jesiennym pociągi pasażerskie nie obsługują pierwszej z nich. Pociągi towarowe korzystają z trzech stacji (Ruda Opalin, Sobibór i Włodawa), na których ładowane jest drewno pozyskiwane z okolicznych lasów.

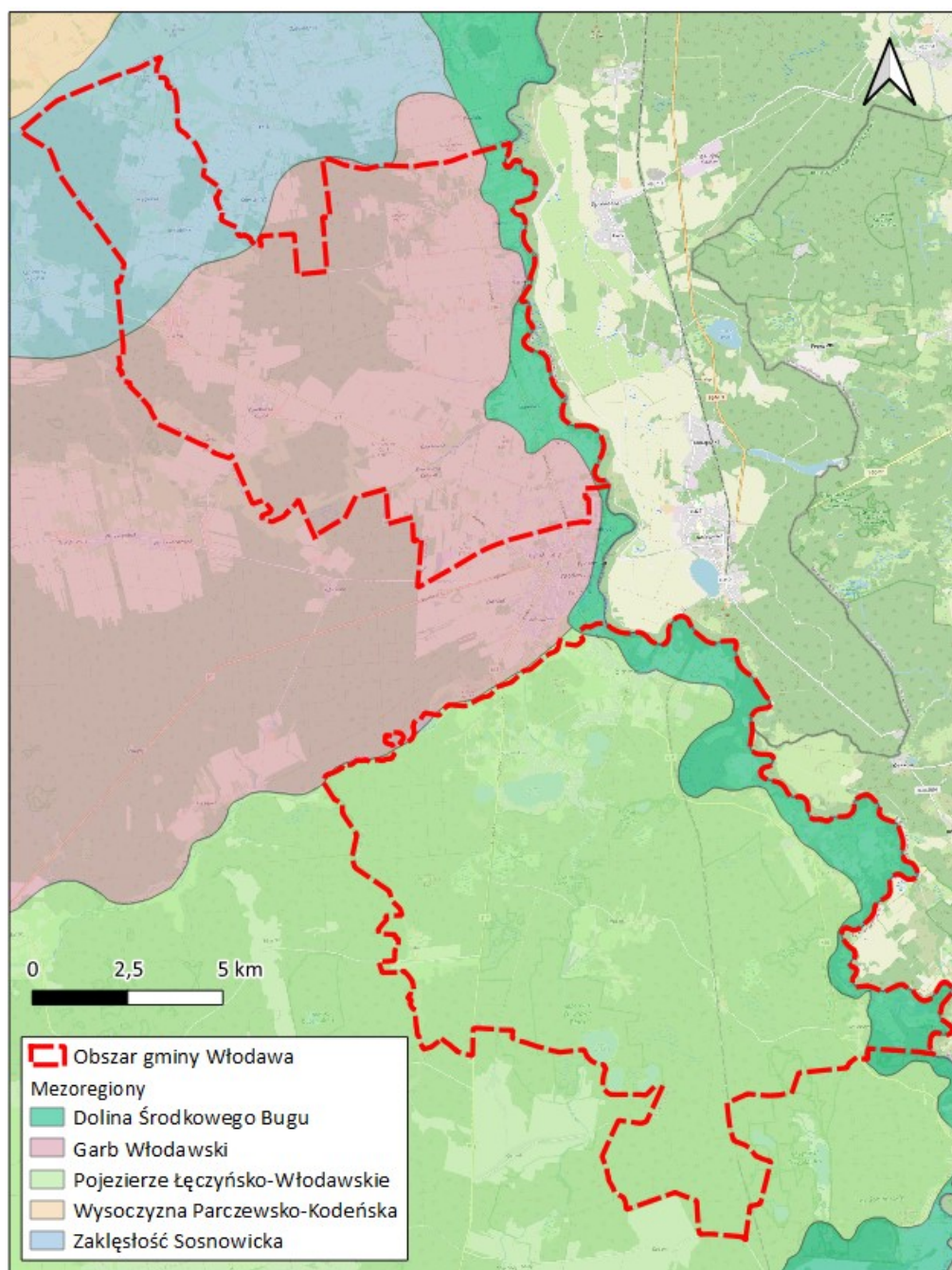
Gmina Włodawa stanowi miejsce zamieszkania dla 5846 osób (stan na 31.12.2023 r.), a na 1 km² przypada tu 23,96 osób.

Obecnie ok. 0,77% powierzchni gminy jest objęte są obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla gminy Włodawa obowiązuje także studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało uchwalone w 2005 r. na mocy uchwały Nr XXXI/225/2005 Rady Gminy w Włodawie z dnia 7 czerwca 2005 r., jednak w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ten dokument przestanie obowiązywać w dniu wejścia w życie planu ogólnego gminy lub do dnia 31 grudnia 2025 r.

6. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

6.1. Rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski J. Kondrackiego (aktualizacja z 2018 r.) obszar gminy leży w obrębie megaregionu Niż Wschodnioeuropejski i prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski i w całości leży w makroregionie Polesie Zachodnie oraz dzieli się nierównomiernie na cztery mezoregiony: mezoregion Zakłęśłość Sosnowicka, obejmujący północno-zachodni fragment północnej części gminy, i mezoregion Garb Włodawski, obejmujący zasadniczą część północnej części gminy oraz fragment południowej części gminy, mezoregion Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, obejmujący zasadniczą część południowej części gminy oraz mezoregion Dolina Środkowego Bugu, rozciągający się wzdłuż wschodniej granicy gminy w obu jej częściach.

Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle mezoregionów
(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Solon J. i inni, 2018)

Zakłęśność Sosnowicka to mezoregion o powierzchni ok. 500 km² położony w środkowej części Polesia Podlaskiego, między Bugiem a Tyśmienicą. Jest wydłużonym, podmokłym obniżeniem łączącym doliny tych rzek, wypełnionym piaskami, łąkami i lasami łęgowymi i kanałami melioracyjnymi, a jego środkową część przecina Kanał Wieprz-Krzna. Jest położony na wysokości 150–160 m n.p.m. Zbiorniki wodne występujące w obszarze mezoregionu to trzy zbiorniki retencyjne: Mosty, Zahajki i Podedwórze, znajdujące się w torfowych dolinach Zielawy i Hanny oraz kompleks stawów rybnych oraz dwa jeziora - Białskie i Czarne Sosnowickie, znajdujące się w okolicach Sosnowicy.

Garb Włodawski to mezoregion o powierzchni ok. 395 km², który charakteryzuje się naturalnym peryglacialnym równinnym i falistym krajobrazem. W makroregionie Polesia Zachodniego wyróżnia się wyższymi wysokościami – w miejscu występowania płaskiego wzniesienia morenowego osiąga 212 m n.p.m.

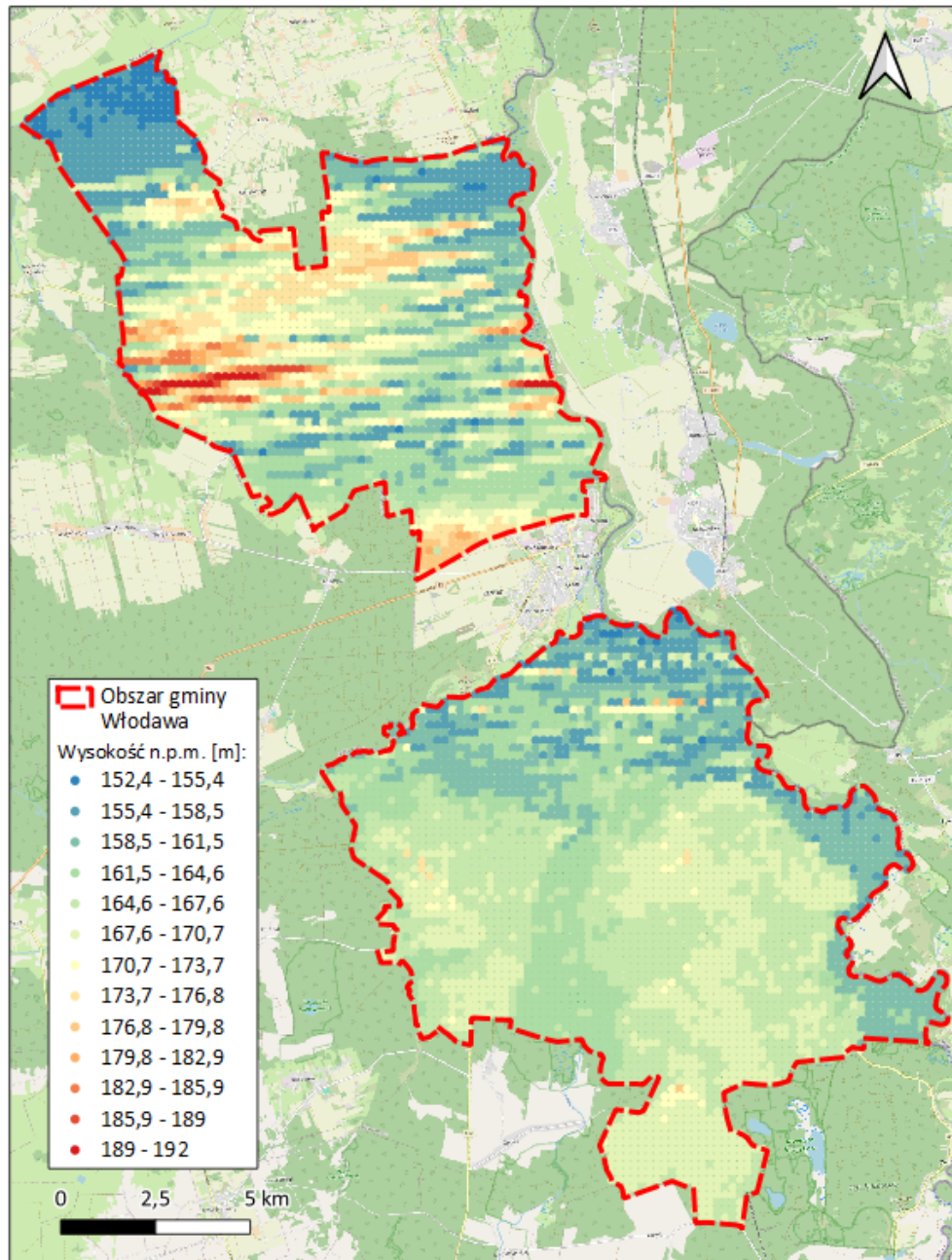
Pod względem geologicznym dominują tu utwory plejstocenyjskie zlodowacenia środkowopolskiego – gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe, podłoże natomiast stanowią skały kredowe. W okolicach Włodawy przeważają piaski i żwiry sandrowe. W tym mezoregionie znajdują się wyraźne ślady działalności lodowców. Krajobraz roślinny tego mezoregionu to przede wszystkim bory mieszane, dąbrowy świetliste i grądy, oraz niewielkie powierzchnie łąk jesionowo-wiązkowych, które występują przy rzece Bug.

Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie to mezoregion o powierzchni 1040 km², którego znaczną część stanowią równiny, a także tereny podmokłe z licznymi kompleksami stawów i wyrobisk potorfowych, a także różnej wielkości jezior powstałych w wyniku działalności lodowca warciańskiego i w szczególności wód polodowcowych, które utworzyły zastoisko polodowcowe na płaskim terenie i przyczyniły się do powstawania bagien i torfowisk. Największą równiną torfowiskową regionu jest zmeliorowane "Krowie Bagno" o powierzchni około 45 km². Obecne tam utwory geologiczne to przede wszystkim holocenyjskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły. Krajobraz roślinny Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego stanowią przede wszystkim olsy rozciągające się na dużych obszarach w centrum mezoregionu, a także dąbrowy świetliste i grądy na niewielkich powierzchniach.

Dolina Śródkowego Bugu to mezoregion o powierzchni ok. 280 km² i podłużnym kształcie, który obejmuje fragment doliny rzeki Bug i rozciąga się wzdłuż wschodniej granicy gminy Włodawa. Elementy charakterystyczne dla tej doliny to liczne starorzecza, łąki zmiennowilgotne czy murawy kserotermiczne, które są cennymi siedliskami przyrodniczymi. Na terenie mezoregionu dominuje naturalny krajobraz tarasów nadzalewowych oraz dna doliny, której szerokość nie przekracza 10 kilometrów. W Dolinie Śródkowego Bugu występuje krajobraz roślinny złożony z łąk wierzbowo-topolowych, śródlądowych borów sosnowych i borów mieszanych. Dominującymi utworami geologicznymi są utwory holocenyjskie – takie jak piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły.

Rzeźba terenu gminy Włodawy jest urozmaicona. Teren północnej części gminy posiada ukształtowanie pasmowe z wyraźnie zaznaczonym spadkiem terenu w kierunku północnym – w tej części gminy występuje bardzo rozwinięta sieć rzek i rowów melioracyjnych. Część południowa gminy jest bardziej jednolita pod względem rzeźby terenu – spadki terenu wyznacza tu koryto rzeki Bug przebiegającej przy granicy gminy z Ukrainą, oraz liczne jeziora: Glinki, Białe, Czarne, Lipieniec, Rogoźne, Orchowe, Święte, Wspólne, Koseniec i Perespa.

Obszar opracowania położony jest na wysokości od 152,4 do 192,0 m n.p.m. Najwyżej położone punkty na mapie gminy to wzniesienie przebiegające pomiędzy miejscowościami Żuków i Korolówka – a najniżej – tereny przy północnej granicy gminy. Średnia wysokość nad poziomem morza w gminie to 166,7 m.

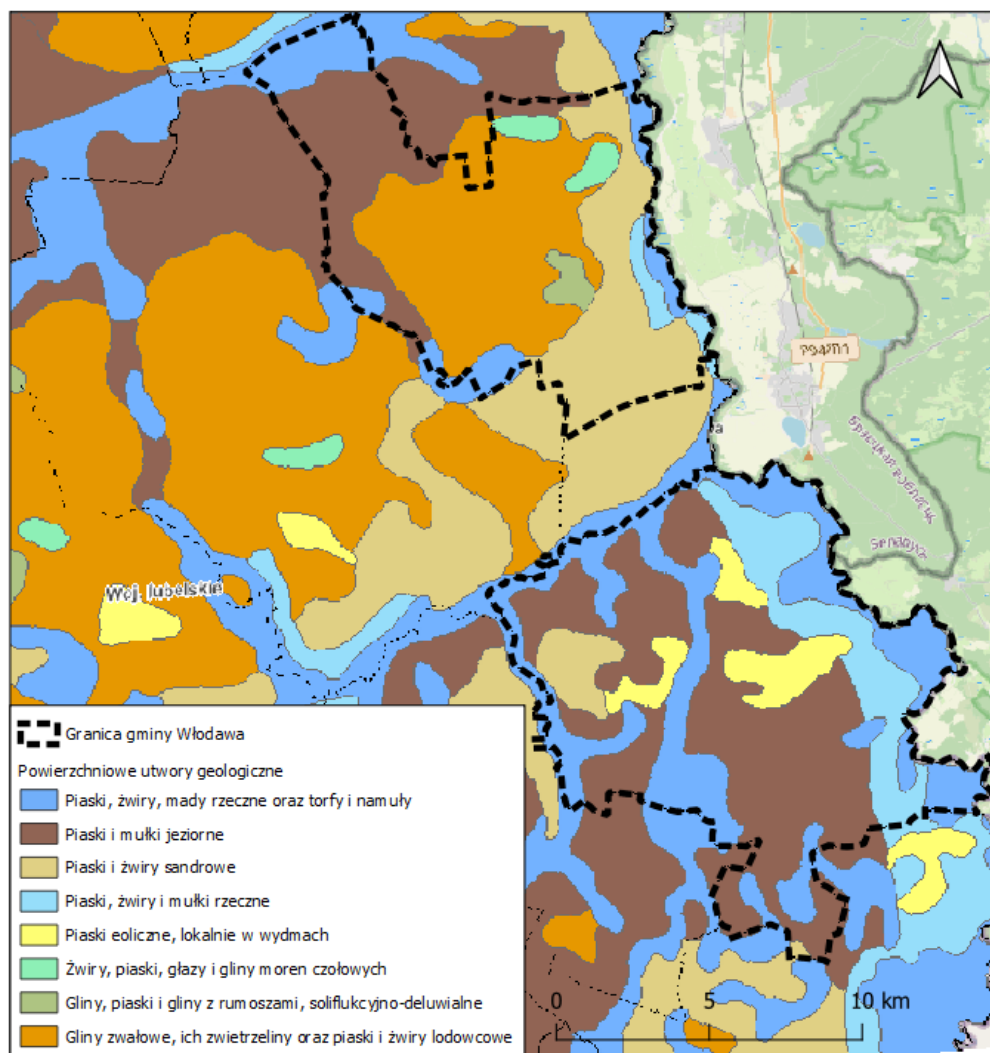
Ryc. 3. Numeryczny model terenu gminy Włodawa
(Źródło: opracowanie własne, NMT GUGiK)

6.2. Warunki geologiczno-gruntowe

Budowa geologiczna gminy Włodawa jest zróżnicowana. Gmina leży na platformie wschodnioeuropejskiej (prekambryjskiej), na wyniesieniu zrębowym podlasko-lubelskim i obejmuje trzy struktury geologiczne: południowe obrzeże masywu łukowskiego, obniżenie włodawskie i wyniesienie chełmińskie. Dolna części płyty stanowi fundament krystaliczny, zbudowany ze skał magmowych i metamorficznych, a jej górna część ze skał osadowych, które są zróżnicowane w różnych częściach płyty. Zrębowy charakter tej jednostki geologicznej wiąże się z obecnością uskoku w podłożu krystalicznym. Podłoże kenozoiku zbudowane jest głównie z margli i wapieni, ponadto podłoże z trzeciorzędu stanowią piaski, piaskowce, iły, a podłoże z czwartorzędu stanowią piaski, mady i torfy rzeczne, żwiry i gliny lodowcowe, a także piaski jeziorne, rzeczne i eoliczne.

Ukształtowanie terenu jest efektem działalności zlodowacenia środkowopolskiego, w wyniku którego krajobraz gminy jest równinny, bogaty w liczne kompleksy stawów i wyrobiska potorfowe, a także liczne głazy narzutowe naniesione przez lądolód. Działalność lądolodu wpłynęła również na strukturę powierzchniowych utworów geologicznych. Pod względem powierzchniowych utworów geologicznych północna część gminy Włodawa w znacznej większości składa się z glin, piasków i żwirów lodowcowych i wolnolodowcowych, natomiast w tej części występują również mułki, piaski jeziorne i rzeczne. W południowej części gminy przeważają piaski i mułki jeziorne i rzeczne, ponadto występują tam torfy bagienne, piaski i żwiry sandrowe oraz piaski eoliczne w niewielkich ilościach. Ponadto wzdłuż wschodniej granicy gminy, która stanowi dolinę rzeki Bug, występują piaski, mady i torfy rzeczne.

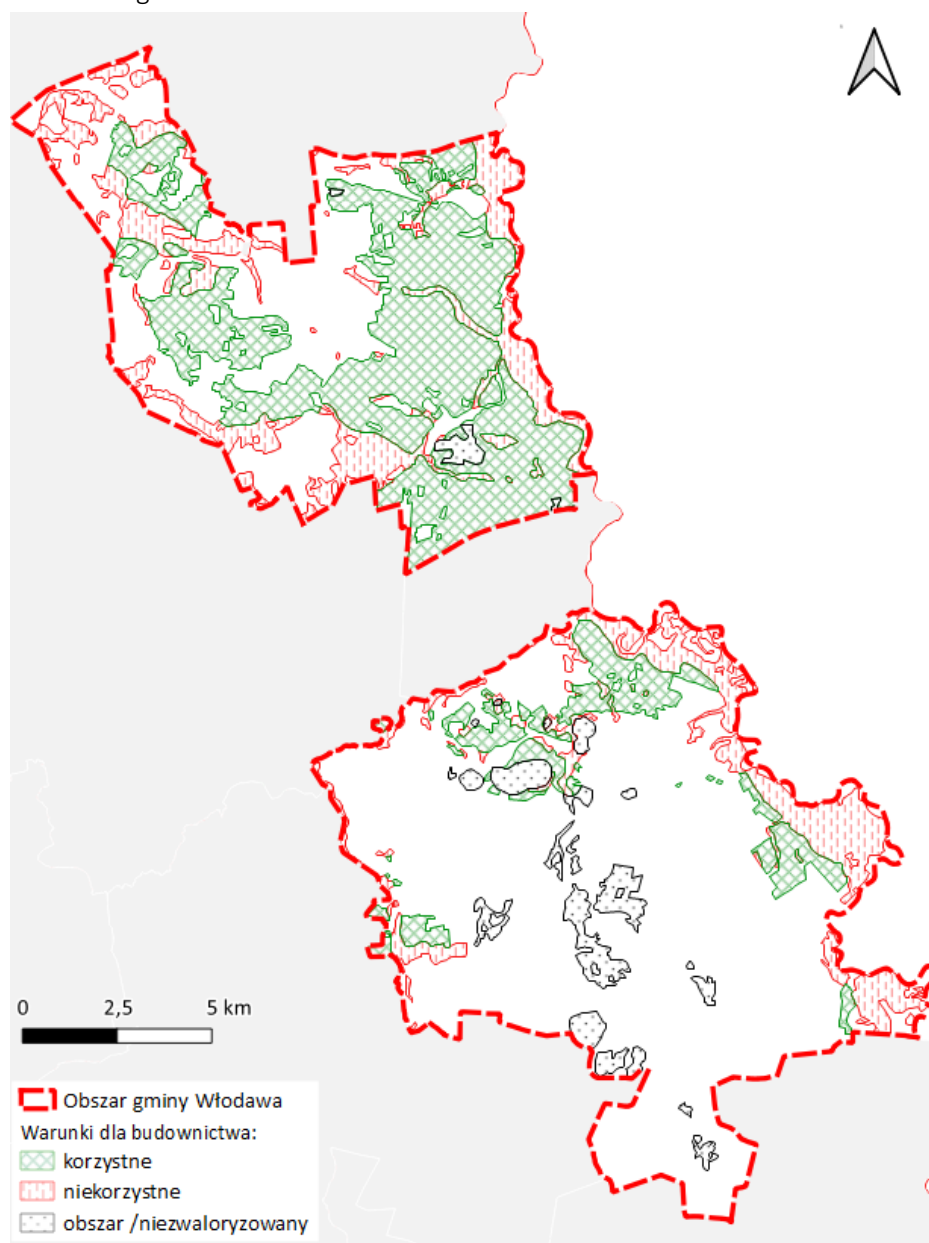

Ryc. 4. Powierzchniowe utwory geologiczne w rejonie gminy Włodawa
(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL)

Według Mapy Geośrodowiskowej Polski część gruntów obszaru północnej części gminy Włodawa przedstawia warunki negatywnego rozpoznania, co oznacza występowanie obszarów, w których wykonane badania w ramach Mapy Geośrodowiskowej Polski nie potwierdziły występowania serii surowcowej lub kopalina nie spełnia aktualnie obowiązujących kryteriów bilansowości. W południowej części gminy Włodawa występują niewielkie obszary prognostyczne i perspektywiczne. Wydajność potencjalna studni wierconej w większości obszaru gminy wynosi 15-387,6 m. Pod względem warunków dla zabudowy większość terenów zurbanizowanych gminy przedstawia warunki korzystne dla zabudowy. Warunki niekorzystne dla rozwoju

budownictwa posiadają głównie tereny zlokalizowane wzdłuż wschodnich granic gminy, co związane jest z występowaniem rzeki Bug.

Ryc. 5. Warunki dla zabudowy na terenach zurbanizowanych gminy Włodawy według mapy Geośrodowiskowej Polski (Źródło: opracowanie własne, Mapa Geośrodowiskowa Polski)

Na terenie gminy Włodawa do działalności przeobrażających powierzchnię ziemi należy przede wszystkim intensywne użytkowanie rolnicze, degradacja gruntów obszarów zabudowanych oraz eksploatacja złóż. Użytkowanie rolnicze niesie mniejsze zagrożenie niż eksploatacja surowców kopalnych. Łatwiejsza do realizacji jest również rekultywacja terenów rolniczych, gdzie najczęściej stosowaną metodą jest zalesianie słabych gruntów. Degradacja gruntów obszarów zabudowanych związana jest ze zmiennym składem ziarnowym, wtórna strukturą i teksturą oraz udziałem domieszek w gruntach. Zagrożenie stwarza także rozwój terenów zurbanizowanych, a z nim rosnący udział powierzchni uszczelnionej i przekształconej.

6.3 Zasoby naturalne

Gmina Włodawa jest uboga w surowce mineralne. Na jej terenie występują udokumentowane złoża

piasków i żwirów:

- „Kol. Stawki” (ID złoża: 2888),
- „Stawki I” (ID złoża: 8622),
- „Szuminka II” (ID złoża: 19177),
- „Szuminka II/1” (ID złoża: 19792),
- „Korolówka-Suszo” (ID złoża: 5439),
- „Korolówka Kolonia ” (ID złoża: 18230),
- „Korolówka-Kolonia I” (ID złoża: 19634),
- „Orchówek dz.743,744” (ID złoża: 8527)
- „Orchówek II” (ID złoża: 15144),
- „Orchówek III” (ID złoża: 15145),
- „Orchówek IV” (ID złoża: 19099),
- „Orchówek V” (ID złoża: 19098).

Ponadto w obszarze gminy występują następujące tereny górnicze i obszary górnicze pod nadzorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Lublinie:

- Stawki I pole B – na złożu piasków i żwirów;
- Szuminka II/1 – na złożu piasków i żwirów;
- Korolówka Kolonia I – na złożu piasków i żwirów;
- Korolówka Kolonia A – na złożu piasków i żwirów;
- Orchówek II – na złożu piasków i żwirów;
- Orchówek III – na złożu piasków i żwirów;
- Orchówek IV – na złożu piasków i żwirów;
- Orchówek V – na złożu piasków i żwirów.

W większości przypadków wydobywanie ma charakter lokalny i zabezpiecza potrzeby mieszkańców gminy.

6.4. Warunki wodne

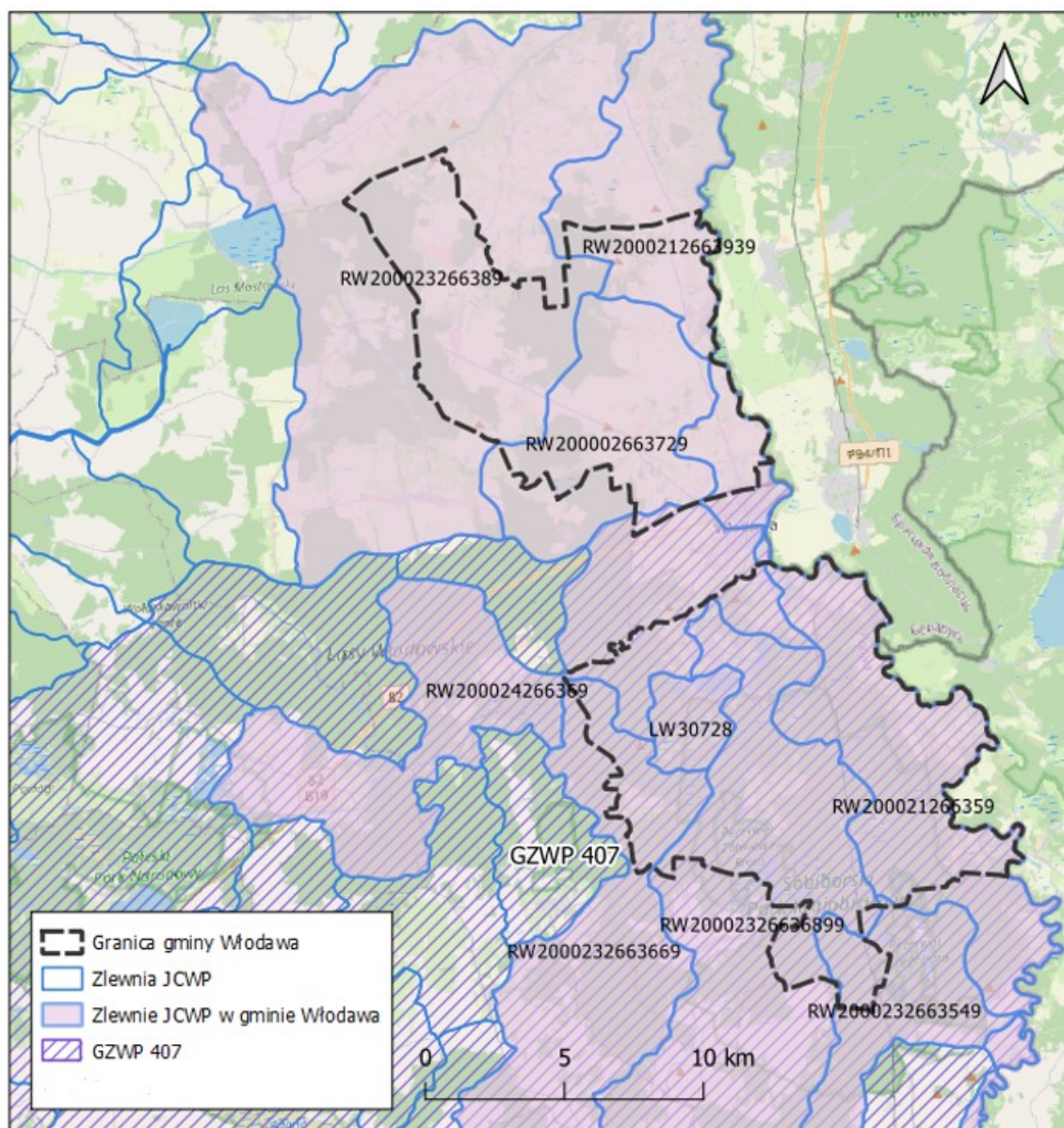
Teren gminy Włodawa należy do obszaru dorzecza Wisły oraz regionu wodnego Bugu. Podzielony jest między 8 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych oraz zalicza się do obszaru Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 67. Spośród JCWP rzecznych występują tu zlewnie JCWP: Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie (RW200012267145533), Kanał Partyzantów (RW200015267143729), Hanka (RW20001526714389), Włodawka od Mietułki do ujścia (RW20001626714369), Tarasienka (RW2000152671436899), Krzywianka (RW200015267143669), Bug od Wełnianki do Włodawki (RW20001226714359), Dopływ z jez. Brudno (RW200015267143549). Głównymi rzekami przepływającymi przez gminę są rzeki Bug, Włodawka i Tarasienka przy czym wokół rzeki Bug i Włodawka oraz fragmentu rzeki Tarasienka wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar objęty opracowaniem znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 – Niecka Lubelska Chełm-Zamość.

Oprócz rozwiniętej sieci rzecznej, która opiera się głównie na rzekach Bug, Włodawka i Tarasienka na terenie gminy – w jej południowej połaci – występują liczne jeziora. Wokół wsi Okuninka występuje siedem jezior – w tym najpopularniejsze turystycznie jeziora Białe i Glinki. Drugi obszar usiany jeziorami leży w Sobiborskim Parku Krajobrazowym, gdzie występuje siedem jezior śródlęśnych, które są mniej dostępne pod względem turystycznym, a największe z nich są jeziora Wspólne, Koseniec i Perespa. Największe jezioro gminy – Jezioro Białe zajmuje obszar 106 ha, liczy 1616 m długości i 806 m szerokości a jego długość linii brzegowej wynosi 4262 m. Maksymalna głębokość jeziora sięga 33 m. Przypuszczalnie jest to jezioro pochodzenia

południowego. Jego istotną cechą jest wysoka ciepłota wody i małe jej obniżenie wraz z głębokością. Wody jeziora mają I klasę czystości. Jezioro ma łatwy dostęp do wody, twarde i piaszczyste dno. Żyje w nim około 20 gatunków ryb: sielawa, szczupaki, sandacze, węgorze, okonie, karpie, liny i leszcze. Lato nad J. Białym trwa średnio około 105 dni w roku. Zapylenie powietrza jest znikome i są to głównie cząsteczki mineralne. Drugie jezioro o dużej popularności turystycznej na terenie gminy – Jezioro Glinki – położone jest na południowy wschód od wsi Orchówek. Jezioro ma powierzchnię 47 ha i II klasę czystości wody.

Sobiborski Park Krajobrazowy kryje 7 jezior, wśród których największym jest Jezioro Wspólne o powierzchni 77,5 ha, najmniejszym – Jezioro Orchowe o powierzchni 7 ha. Cechą charakterystyczną wszystkich jest niedostępność brzegów spowodowana położeniem wśród bagien i podmokłych lasów. Jedynie niewielkie fragmenty brzegów Jeziora Brudno od wschodu, Jeziora Perespa od zachodu i Jeziora Płotucze od południa są bardziej suche i przez to łatwiej dostępne. Większość jezior Parku należy do zbiorników eutroficznych. Są to jeziora płytkie, zasobne w składniki mineralne. Brzegi ich porasta bujna roślinność szuwarowa. Jedynie Jezioro Orchowe jest jeziorem dystroficznym. Jest to bardzo płytki zbiornik, z silnie zakwaszonymi wodami o brunatnym zabarwieniu.

Ryc. 6. Lokalizacja gminy Włodawa w obszarze zlewni JCWP i obszaru GZWP

(Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl>)

Gmina Włodawa posiada podziemne komunalne ujęcia wód. Gmina jest zaopatrywana w wodę zarówno z utworów głębinowych znajdujących się na jej terenie, jak i z komunalnych ujęć wody, znajdujących się w sąsiedniej gminie miejskiej Włodawa. W mieście Włodawa znajduje się dwanaście ujęć komunalnych zlokalizowanych przy ul. Zabagonie, ul. Nadrzecznej, ul. J. I. Kraszewskiego i ul. Suchawskiej. Studnie te pobierają wody z pokładów kredowych na głębokości około 80 – 100 m p.p.t. Stacja wodociągowa doprowadzająca wodę na teren gminy Włodawa znajduje się przy ul. Suchawskiej.

Jakość wód

Obszar opracowania podzielony jest między 8 zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych, które są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego ze względu na presje determinujące ich stan.

JCWP Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie (RW200012267145533) to zmieniona część wód, która należy do wielkich rzek nizinnych. Jej rzeczywista długość to 164,76 km, a powierzchnia zlewni to 9978,97km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP słaby stan ekologiczny, który determinują wskaźniki BZT5, fosforu fosforanowego (V), fitobentosu, makrobezkręgowców i ichtiofauny. Stan chemiczny, który determinują wskaźniki benzo(a)pirenu; bromowanych difenylesterów, rtęci, został oceniony jako poniżej dobrego, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Kanał Partyzantów (RW200015267143729) to niezmieniona część wód, która należy do potoków lub strug w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 11,22 km, a powierzchnia zlewni to 48,94 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP dobry potencjał ekologiczny. Stan chemiczny nie został oceniony.

JCWP Hanka (RW20001526714389) to zmieniona część wód, która należy do potoków lub strug w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 95,75 km, a powierzchnia zlewni to 280,32 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP umiarkowany potencjał ekologiczny, który determinują wskaźniki OWO i fosforu fosforanowego (V). Stan chemiczny nie został oceniony, a stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Włodawka od Mietułki do ujścia (RW20001626714369) to niezmieniona część wód, która należy do rzek w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 27,94 km, a powierzchnia zlewni to 125,78 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP umiarkowany potencjał ekologiczny, który determinują wskaźniki OWO ichtiofauny. Stan chemiczny został oceniony jako dobry, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Tarasienka (RW2000152671436899) to niezmieniona część wód, która należy do potoków lub strug w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 41,24km, a powierzchnia zlewni to 141,44 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP słaby stan ekologiczny, który determinują wskaźniki BZT5, OWO, azotu amonowego, makrofitów, makrobezkręgowców i ichtiofauny. Stan chemiczny został oceniony jako dobry, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Krzywianka (RW200015267143669) to zmieniona część wód, która należy do potoków lub strug w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 32,23 km, a powierzchnia zlewni to

97,90 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP zły potencjał ekologiczny, który determinują wskaźniki OWO, azotu ogólnego i ichtiofauny. Stan chemiczny został oceniony jako dobry, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Bug od Wełnianki do Włodawki (RW20001226714359) to zmieniona część wód, która należy do wielkich rzek nizinnych. Jej rzeczywista długość to 119,83 km, a powierzchnia zlewni to 967,03 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP słaby stan ekologiczny, który determinują wskaźniki fosforu fosforanowego (V), fitoplanktonu i ichtiofauny. Stan chemiczny został oceniony jako poniżej dobrego, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

JCWP Dopływ z jez. Brudno (RW200015267143549) to niezmieniona część wód, która należy do potoków lub strug w dolinie o dużym udziale torfowisk. Jej rzeczywista długość to 15,06 km, a powierzchnia zlewni to 35,64 km². Zlewnia JCWP jest monitorowana, a ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) wskazała dla tej JCWP zły potencjał ekologiczny, który determinują wskaźniki makrofitów i makrobezkręgowców. Stan chemiczny został oceniony jako dobry, natomiast stan ogólny oceniono jako zły.

Teren opracowania leży w granicach obszaru występowania jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 67 (kod: GW200067). Zasięg JCWPd nr 67 rozciąga się od Stoczka Łukowskiego na zachodzie po Brześć na wschodzie oraz od Siedliszczy na południu po Nowe Hołowczyce na północy. Zajmuje powierzchnię 5200,81 km². JCWPd jest monitorowana, a ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MG MiŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148) wskazała dobry stan chemiczny, ilościowy i ogólny, przy poborze rejestrowanym z ujęć wód podziemnych w ilości 16697,66 tys. m³/rok (stan na rok 2018) oraz zasobach wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania w ilości 104579,07 tys. m³/rok (stan na rok 2018). Przy takim użytkowaniu i presji chemicznej determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd, JCWPd nr 67 nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego.

GZWP nr 407 – Niecka Lubelska Chełm-Zamość zajmuje powierzchnię 9015 km² według dokumentacji hydrogeologicznej z 1996. Zbiornik jest typu porowo-szczelinowego, wykształcony został w kredzie górnej. Jakość wody określana jest według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. zaliczono do klas I-III. Wodoprzewodność zbiornika wynosi 200-500 m³/d, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 1099600 m³/d. Na przeważającym obszarze zbiornik jest podatny, bardzo podatny, lokalnie średnio i mało, a w północnej części zbiornika bardzo mało podatny na antropopresję.

6.5. Gleby

Obszar gminy należy do Polesia Zachodniego. Gleby na terenie gminy Włodawa są dość zróżnicowane i powstały w wyniku zlodowacenia środkowopolskiego, w wyniku różnych procesów glacialnych. Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: mady, gleby bagienne, gleby płowe i bielcowe. Mady i gleby bagienne są skutkiem działalności wód polodowcowych, które utworzyły zastoisko polodowcowe na płaskim terenie i przyczyniły się do powstawania bagien i torfowisk, natomiast gleby płowe i bielcowe są wynikiem akumulacyjnej i erozyjno-akumulacyjnej działalności lądolodu.

Mady i gleby bagienne to gleby o wysokim poziomie próchniczym, powstałe dzięki występowaniu dużej ilości terenów podmokłych, bagiennych oraz rzek i zbiorników wodnych. Są to gleby wilgotne i żyzne, które zapewniają dobre warunki dla wzrostu roślin przez zdolność do magazynowania wody i składników odżywczych. Gleby płowe i bielcowe są charakterystycznym podłożem lasów. Gleby płowe porastają lasy

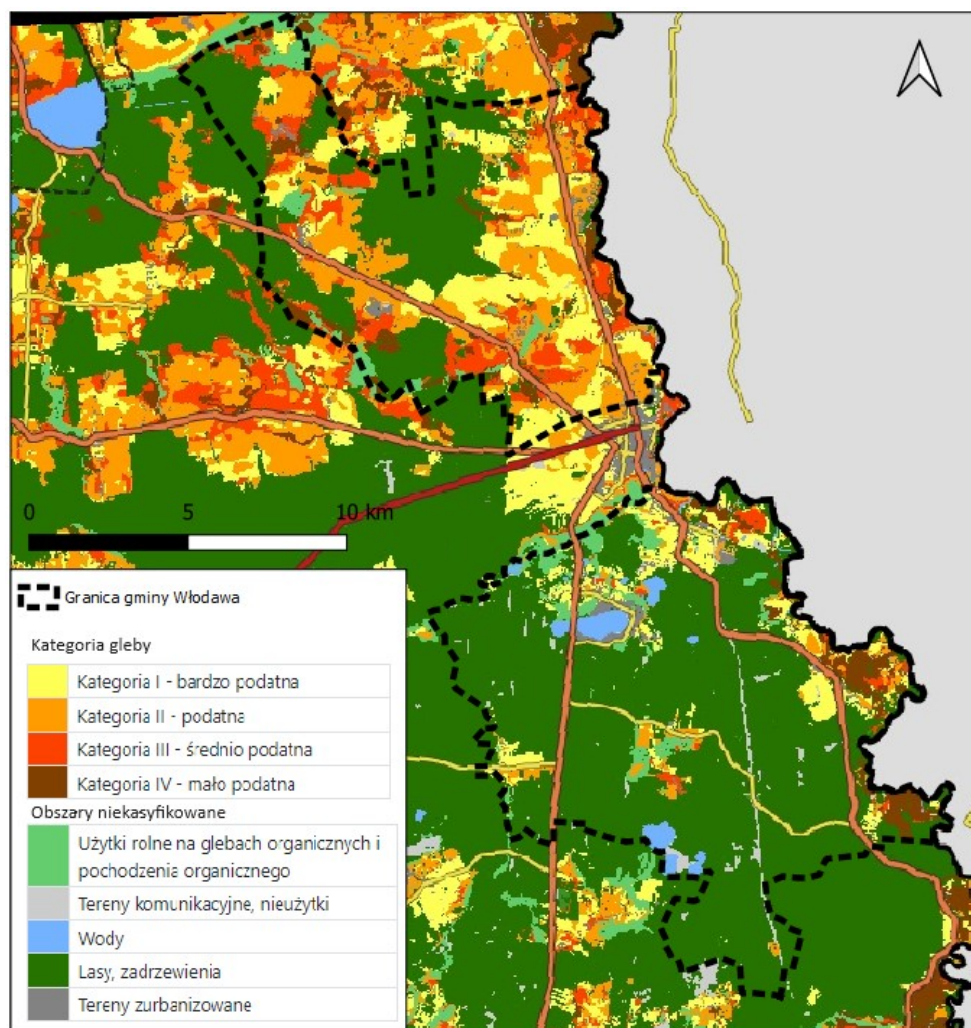
liściaste i mieszane, a gleby bielcowe porastają lasy iglaste. Gleby płowe powstają w wyniku procesu płowienia, a skałą macierzystą zazwyczaj jest glina, natomiast gleby bielcowe powstają w wyniku procesu bielcowania na piaskach. Są to gleby o wysokiej i średniej przepuszczalności dla wód opadowych.

Północna część gminy zbudowana jest z glin, piasków i żwirów lodowcowych i wolnolodowcowych, na których wykształciły się gleby bielcowe lub płowe. W południowej części gminy występują gleby bagienne, które wykształciły się na mułkach, piaskach jeziornych i rzecznych i torfach bagiennych oraz gleby bielcowe wykształcone na piaskach. Ponadto w sąsiedztwie cieków na terenie całej gminy występują wykształcone na mułkach i torfach rzecznych mady – zaliczane do klasy II i III.

Na terenie gminy Włodawa dominują kompleksy żytne – dobre, słabe i bardzo słabe. Występują tam też grunty nieużytkowane rolniczo, które stanowią lasy oraz kompleksy jakości gleb użytków zielonych zaliczone do I klasy, występujące w dolinie rzeki Bug.

Na terenie gminy występują głównie gleby orne klas bonitacyjnych: IV, V, VI i VIz. Zgodnie z przeprowadzonymi przez Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach badaniami wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej gleb gminy Włodawa charakteryzujący warunki dla wegetacji uprawianych roślin, oceniając poszczególne elementy środowiska: gleby, rzeźbę terenu oraz warunki wodne i klimatyczne dla gminy Włodawa określa słabe warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Duży obszar gminy zajmują gleby pod lasami. Na terenie opracowania występuje 5 typów kompleksów, z czego dominują kompleksy żytne i stanowią 75,9% gruntów ornych gminy. Są to kompleksy 5 - żytne dobry (31,3% gruntów ornych), kompleks 6 - żytne słaby (33,3% gruntów ornych), kompleks 7 - żytne bardzo słaby (11,3% gruntów ornych). Gleby kompleksu 5 występujące w okolicach miasta Włodawa tworzą najczęściej gleby płowe wykształcone z piasków gliniastych lekkich na glinach, cechujące się odczynem kwaśnym i niedoborami przyswajalnych dla roślin składników pokarmowych. Są to gleby łatwe w uprawie, o średnim stopniu kultury, okresowo za suche, wrażliwe na uprawę i nawożenie, uzależnione od zabiegów agrotechnicznych i rozkładu opadów. Gleby kompleksu 6 to głównie gleby bielcowe wykształcone z piasków słabogliniastych podścielonych piaskami luźnymi lub gliną, mało urodzajne, cechujące się słabym kompleksem sorpcyjnym, dużą przepuszczalnością, kwaśnym odczynem i małą ilością składników pokarmowych przyswajalnych dla roślin. Wymagają częstego nawożenia i wapnowania. Przy niedoborach opadów występują obniżenie plonów roślin. Gleby kompleksu 7 to gleby bielcowe lub brunatne kwaśne wytworzone z piasków słabogliniastych na piaskach luźnych. Cechują się niewielką zawartością składników pokarmowych, są za suche, mają odczyn kwaśny. Na terenie gminy nie występują użytki zielone dobre i bardzo dobre. Użytki zielone przeciętne stanowią 41,7%, a dominują użytki słabe i bardzo słabe, ponieważ łącznie zajmują 58,3% wszystkich łąk i pastwisk. Najlepsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w północnej części gminy, która jest zdeterminowana występowaniem pokrywy glebowej o przewadze gleb pseudobielcowych oraz w dolinie Bugu.

Na obszarze gminy występują gleby podatne na degradację fizyczną. Degradacja fizyczna polega na stracie określonej masy gleby w wyniku procesów erozji wodnej i wietrznej oraz na pogorszeniu właściwości powietrzno-wodnych gleby (zaskorupianie, zbitość, rozpyływanie się gleby). Szczególnie groźna, bo nieodwracalna jest strata masy gleby, częściowo tylko wyrównywana procesem jej tworzenia (bardzo powolnym). Dużą część gminy, zwłaszcza w jej południowej części, stanowią lasy i zadrzewienia, które są mało podatne na erozję wietrzną. Bardziej podatna na degradację fizyczną jest północna część gminy, na obszarze której występują gleby bielcowe piaszczyste szczególnie podatne są na erozję wietrzną gleby. Wzdłuż wschodniej granicy gminy występują gleby średnio i mało podatne na erozję. Są one odporne szczególnie na erozję wietrzną ze względu na wysoką wilgotność gleb w miejscach występowania cieków wodnych. Są to zatem gleby o wysokiej odporności na suszę, natomiast mogą być podatne na erozję wodną.

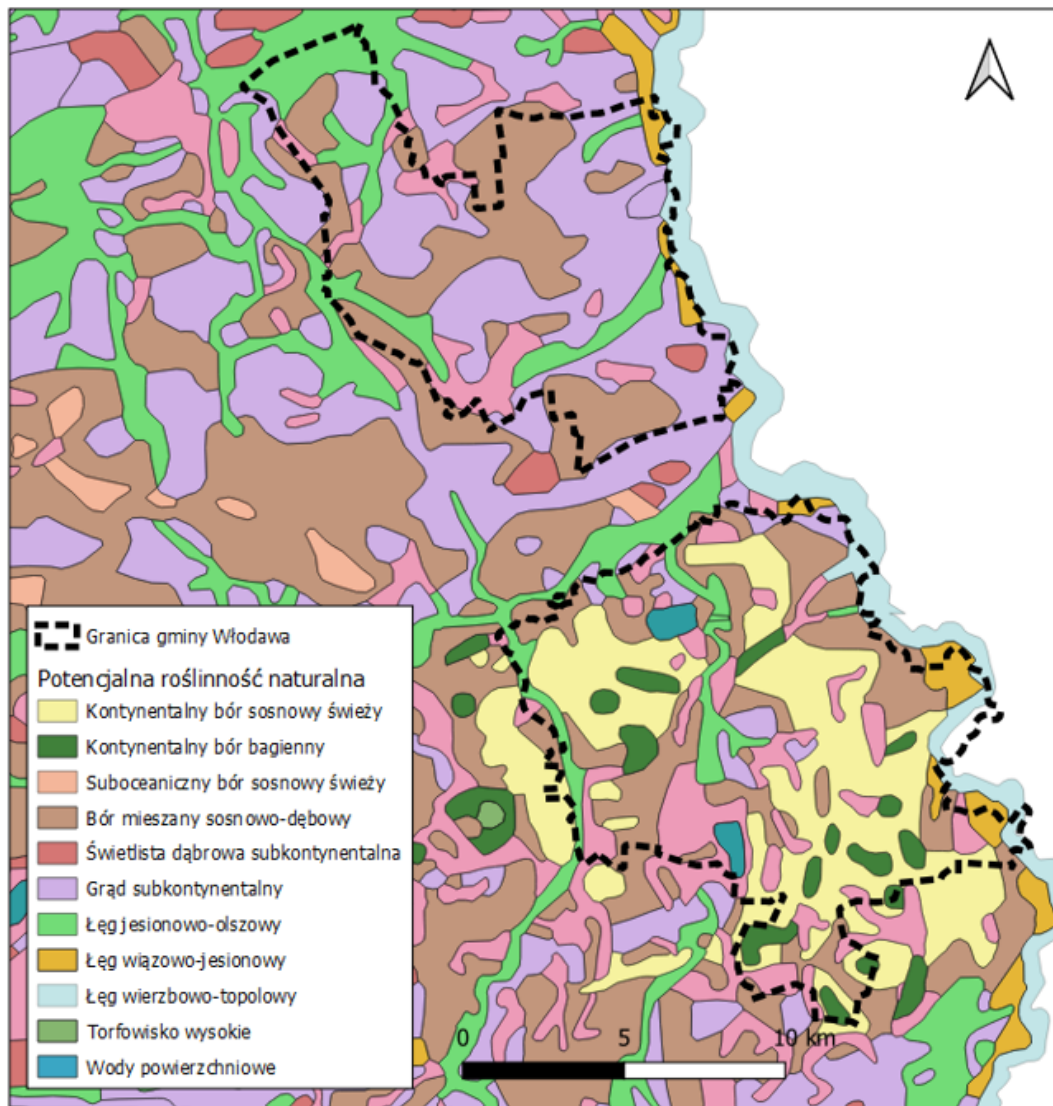

Ryc. 7. Podatność gleb gminy Włodawa na suszę
(Źródło: <https://wlodawa.e-mapa.net/>)

Na terenie gminy Włodawa oraz powiatu włodawskiego nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach prowadzonego Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

6.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Na podstawie mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski (Matuszkiewicz, Wolski) w gminie Włodawa można wyodrębnić zbiorowiska potencjalne roślinności według grup I, II i III rzędu. Na terenie gminy wyróżniono eutroficzne lasy liściaste – grądy subatlantyckie (w serii żyznej i ubogiej) i dąbrowy świetliste; higrofilne lasy liściaste – łęgi jesionowo-olszowe, łęgi jesionowo-wiązowe, łęgi wierzbowo-topolowe i olsy typowe; lasy szpilkowe – bory mieszane, bory sosnowe wilgotne i bory sosnowe świeże oraz w grupie nieleśnych środowisk szczególnych siedlisk- torfowiska wysokie zlokalizowane głównie w południowej części gminy.

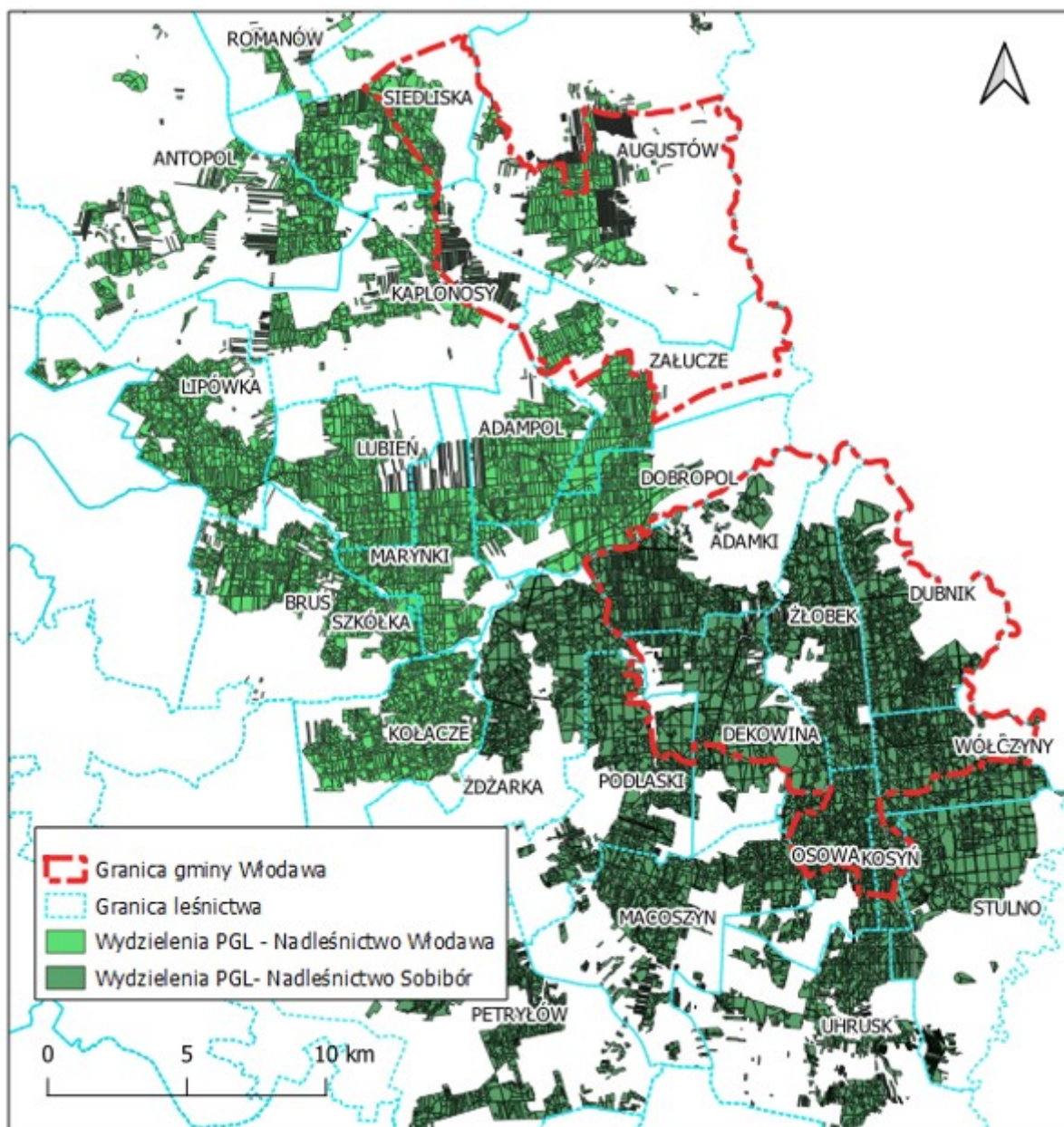

Ryc. 8. Potencjalna roślinność naturalna Polski według Jana Marka Matuszkiewicza i Jacka Wolskiego
(Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski
Matuszkiewicza i Wolskiego)

W gminie Włodawa wskaźnik lesistości wynosi 48,6%, a powierzchnia, jaką zajmują lasy w gminie wynosi 12194,6 ha. Większość lasów stanowi własność państwową. Lasy państwowe Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych na terenie gminy Włodawa znajdują się pod zarządem RDLP w Lublinie. Lasy w obszarze północnej części gminy należą do nadleśnictwa Włodawa, a lasy w obszarze południowej części gminy należą do nadleśnictwa Sobibór i zajmują łącznie powierzchnię 12194,66 ha. łącznie lasy państwowe w obszarze gminy Włodawa podzielone są między 4 leśnictwa Nadleśnictwa Włodawa: Siedliska, Kaplonosy, Augustów, Załucze oraz 8 leśnictw Nadleśnictwa Sobibór: Adamki, Dekowina, Podlaski, Żłobek, Dubnik, Wołczyny, Osowa, Kosyń. Lasy na obszarze gminy Włodawa występują w postaci kompleksów o dużej powierzchni w południowej części gminy oraz w postaci małych i rozproszonych kompleksów w północnej części gminy, w która charakteryzuje się bardziej rozwiniętym osadnictwem. Pod względem kompleksów leśnych gmina w najbardziej widoczny sposób powiązana jest z gminą Hańsk, gdzie wspólna granica leśna wynosi ok. 14,3 km. Dominującym typem siedlisk są bory mieszane, bory sosnowe świeże, grądy subatlantyckie w serii ubogiej oraz łęgi jesionowo-olszowe. Zbiorowiska torfowiskowe są

najcenniejszymi przyrodniczo komponentami szaty roślinnej; występują tu wszystkie trzy typy torfowisk: niskie, przejściowe i wysokie.

Ryc. 9. Gmina Włodawa na tle wydzielen leśnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL)

Ważną rolę w systemie ekologicznym gminy oprócz lasów, spełnia roślinność nieleśna: zieleń śródpolna, parkowa oraz cmentarna. Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz gminy oraz podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe. Zadrzewienia tworzą pojedyncze drzewa i krzewy lub ich skupienia nie będące zbiorowiskami leśnymi. W obrębie gminy zadrzewienia występują wzdłuż obiektów prywatnych, ciągną się liniowo wzdłuż tras komunikacyjnych, rozpraszają się mozaikowo w obrębie terenów rolnych, pokrywają tereny towarzyszące zabudowie oraz wypełniają powierzchnie cmentarzy oraz innych form zieleni urządzonej.

Świat zwierzęcy Gminy Włodawa jest typowy dla Lubelszczyzny. O bogactwie faunistycznym zwłaszcza obszarów objętych formami ochrony przyrody decydują niewielki stopień przekształcenia środowiska, trudno dostępny teren i duże zróżnicowanie warunków siedliskowych. Duże walory przyrodnicze Sobiborskiego Parku Krajobrazowego wpłynęły na uznanie go za ostoję przyrody o znaczeniu międzynarodowym, m.in. w systemie CORINE i ECONET-POLSKA. W Parku i jego najbliższych okolicach na stałe występuje kilka watah wilków. Podmokłe drzewostany stanowią ostoję łosi. Niemal przy każdym jeziorze spotkać można żeremia bobrowe, a przy brzegach obserwuje się ślady obecności wydry. Rzadkie gatunki gryzoni reprezentują smużka i popielica. Ponadto w Parku i jego okolicach żyje 13 gatunków nietoperzy, wśród których do najciekawszych należą: nocek Bechsteina, nocek Natterera, nocek łydkowłosy, mroczek poźłocisty i mroczek posrebrzany. Do ewenementów faunistycznych świadczących o „dzikości” tych terenów należy ryś, którego widuje się tu rokrocznie od 2010 r. Bogaty w jeziora i podmokłości park obfituje w wiele gatunków ryb. Do najciekawszych należą: różanka, piskorz, słonecznica, śliz i koza. W podmokłych lasach i torfiakach występuje bardzo rzadka ryba będąca reliktem glacialnym, wpisana na czerwoną listę ginących zwierząt Europy: strzebla błotna. Sąsiedztwo terenów suchych i podmokłych spowodowało, że Sobiborski Park Krajobrazowy stał się idealnym miejscem bytowania płazów i gadów. Z rzadszych gatunków płazów występują tutaj: traszka grzebieniasta, ropucha zielona, ropucha paskówka. Na uwagę zasługują duże populacje gadów: żmii zygzakowatej, zaskrońca oraz jaszczurek: żyworodnej, zwinki i padalca. Na piaszczystych duktach leśnych i suchych łąkach zlokalizowanych w pobliżu kanałów, jezior i bagien znajdują się lęgownice żółwia błotnego – którego populacja jest tu najwyższa w Europie Środkowej. Bardzo bogata jest awifauna lęgowa parku. Jeszcze w latach 90. XX w. można było spotkać na leśnych polanach tokujące cietrzewie. Obecnie można zobaczyć parę bielików latających nad jednym z jezior, kilka par orlików krzykliwych, puchaczy i bocianów czarnych zamieszkujących skraje podmokłych drzewostanów, widywany jest tu również gadożer i kania czarna. Śródleśne torfowiska zamieszkuje obecnie kilka par puszczyka mszarnego – sowy, której pierwszy lęg w Polsce stwierdzono w 2010 r. właśnie w Sobiborskim Parku Krajobrazowym. W sosnowych borach Lasów Sobiborskich stwierdzono ponadto inną bardzo rzadką sowę – włochatkę, która chętnie zajmuje dziuple po dzięciole czarnym oraz zawieszane specjalnie dla niej budki lęgowe. Na obrzeżach dzikich jezior gniazduje gągoł – kaczka, która wyprowadza lęgi w dziuplastych drzewach.

Zwarte kompleksy leśne gminy umożliwiają swobodne przemieszczanie się zwierzyny, a łąki znajdujące się w dolinach rzecznych tworzą doskonale warunki życia dla ptactwa, owadów i drobnych gryzoni. Na terenie gminy znajdują się jeziora bogate w zwierzynę taką jak kaczki krzyżówki, rybitwy, perkozy, czaple siwe, łabędzie, kurki wodne i błotniki stawowe. Znajdujące się na obszarze gminy kompleksy leśne, łąki oraz pola uprawne są również ostoją dla zajęcy, lisów, kuropatw i bażantów, a na terenach zielonej infrastruktury znajdującej się na terenie siedlisk ludzkich można zaobserwować także jeże, wiewiórki i kuny.

6.7. Krajobraz

Krajobraz gminy Włodawa to krajobraz rolniczo-leśny. Krajobraz rolniczy ukształtowany pod wpływem działalności rolniczej to krajobraz zdominowany przez pola uprawne. Układ parceli pól na terenie gminy jest mozaikowaty, a powierzchnie parceli są niewielkie. Na granicach między poszczególnymi parcelami zachowano miedze oraz liczne zadrzewienia i zakrzewienia, utrzymujące systemy rolno-leśne. Parcele pól w północnej oraz południowej połaci gminy są poprzecinane licznymi rowami melioracyjnymi. Zadrzewienia śródpolne stanowią element krajobrazu istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów rolnych. Są miejscem bytowania wielu organizmów, zapewniają bazę pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających, wspomagając tym samym utrzymanie równowagi ekologicznej w systemach rolniczych. Krajobraz leśny w gminie tworzą wielkie powierzchnie lasów, które w północnej połaci gminy skupiają się

przy jej granicach, a w południowej połaci – dominują nad terenami rolniczymi, wypełniając centralną część i stanowiąc jednocześnie tereny cenne pod względem turystycznym i przyrodniczym. Uzupełnieniem krajobrazu leśnego na terenie gminy są licznie występujące jeziora – zwłaszcza jeziora zlokalizowane w południowej połaci gminy, które są niedostępne pod względem ekspozycji brzegów. Istotnym elementem krajobrazu gminy są rzeki, wśród których największa rzeka Bug stanowi nie tylko granicę państwa, ale także tworzy środowisko przyjazne dla zwierząt wodnych i nadwodnych.

Krajobraz gminy dopełnia uporządkowana zabudowa w 15 miejscowościach, wśród których największe skupisko tworzy zabudowa w miejscowościach Orchówek i Okuninka, co jest związane z rozwiniętą bazą turystyczną nad jeziorami Białe i Glinki oraz z bezpośrednim dostępem do dróg wojewódzkich i niewielkim oddaleniem od siedziby gminy – miasta Włodawa. Zabudowa gminy to zabudowa w większości mieszkaniowa jednorodzinna lub zagrodowa. Na zabudowę usługową składają się usługi nieuciążliwe towarzyszące zabudowie mieszkaniowej lub niewielkie firmy. Zabudowa produkcyjna na terenie gminy zlokalizowana jest w zaledwie kilku miejscach na terenie całej gminy – przy drogach wojewódzkich.

6.8. Klimat lokalny, stan powietrza atmosferycznego oraz klimat akustyczny

Warunki klimatyczne panujące w gminie Włodawa są typowe dla całego Polesia Lubelskiego. Położenie gminy przy wschodniej granicy kraju, a tym samym w rejonie wschodniej Europy sprawia, że gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania mas powietrza napływających z Niżu Islandzkiego i Wyżu Azorskiego, a sezonowo Wyżu Wschodnioeuropejskiego (zima) i Niżu Azjatyckiego (lato), czego konsekwencją jest sezonowość zjawisk pogodowych z dominacją mas sektora zachodniego. Na terenie krainy, w której leży gmina Włodawa odnotowuje się największe amplitudy temperatury powietrza w Polsce. W gminie lata są komfortowe i częściowo zachmurzone, a zimy są długie, mroźne, śnieżne, wietrzne i znacznie zachmurzone. Charakterystyczna dla tej strefy jest także dość duża liczba dni mroźnych, która wynosi około 45. Najbardziej pogodnym miesiącem w roku jest lipiec, kiedy stopień zachmurzenia jest najmniejszy, a średnia temperatura jest najwyższa i może osiągać nawet 24 °C. Średnia roczna temperatura powietrza waha się od 7,0°C do 7,5°C, a roczne opady wynoszą 550 mm. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 19°C a najchłodniejszym – styczeń z temperaturą -3°C. Ujemne temperatury występują od grudnia do kwietnia włącznie. Najwyższe opady w ciągu roku odnotowywane są w miesiącach letnich, zwłaszcza w czerwcu, a najniższe w miesiącach zimowych: od grudnia do marca. W okresie wegetacyjnym (od kwietnia do października) niebezpiecznym zjawiskiem są przymrozki przygruntowe, które niekiedy występują w maju, a nawet w czerwcu. Liczba dni z przymrozkami od kwietnia do września wynosi 12. Średnie opady w okresie wegetacyjnym wynoszą 350 mm, a średnia roczna wilgotność powietrza przekracza 60%.

Jakość powietrza

W zakresie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza zgodnie z załącznikiem do ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* gmina Włodawa położona jest w zasięgu strefy lubelskiej dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu, dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, a także pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

„Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023” opracowana przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2023 roku wykazała, że według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia, w zakresie zawartości: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} według poziomu dopuszczalnego I fazy oraz zawartości ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P)

w pyłe zawieszonym PM₁₀ – strefa lubelska została zakwalifikowana do klasy A. W przypadku ozonu (O₃) według poziomu celu długoterminowego strefę zaliczono do klasy D₂, a według poziomu docelowego – do klasy A. Natomiast w zakresie zawartości pyłu zawieszonego PM_{2,5} z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy strefę zakwalifikowano do klasy A₁.

Kwalifikacja do klasy A oznacza, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych. Kwalifikacja do klasy B, że w tym zakresie stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji. Kwalifikacja do klasy C oznacza, że stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy. Klasyfikacja do klasy D₁ oznacza przekroczenie poziomów dopuszczalnych i docelowych, ale bez przekroczenia poziomu celu długoterminowego, natomiast klasyfikacja do klasy D₂ oznacza przekroczenie poziomów dopuszczalnych i docelowych oraz poziomu celu długoterminowego.

Uchwałą nr XVII/292/2020 z dnia 27 lipca 2020 roku Sejmik Województwa Lubelskiego określił „Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz docelowo benzo(a)pirenu”. Program ochrony powietrza jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji. Jest elementem polityki ekologicznej regionu, stąd zaproponowane w nim działania muszą być zintegrowane z istniejącymi planami, programami, strategiami, innymi słowy wpisywać się w realizację celów makroskalowych oraz celów regionalnych i lokalnych. Konieczne jest przy tym uwzględnienie uwarunkowań gospodarczych, ekonomicznych i społecznych.

W zakresie ochrony powietrza dla województwa lubelskiego przyjęta została także uchwała nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała „antysmogowa” ma na celu zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu na środowisko lub zabytki instalacji, w których następuje spalanie paliw. Kalendarium wdrażania nowych zasad na terenie województwa obejmuje od 1 maja 2021 r. zakaz spalania miatów węglowych, mułów węglowych, flotokoncentratów oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem; węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem, węgla kamiennego, który nie spełnia któregokolwiek z wymagań określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw energii oraz ministra właściwego do spraw klimatu wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw; paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem węgla kamiennego, które nie spełniają któregokolwiek z wymagań określonych w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw; biomasy, w rozumieniu § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 24 września 2020 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1860), której wilgotność przekracza 20%.

Klimat akustyczny

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.: hałasu komunikacyjnego, który rozprzestrzenia się ze względu na rozległość źródeł, hałasu przemysłowego

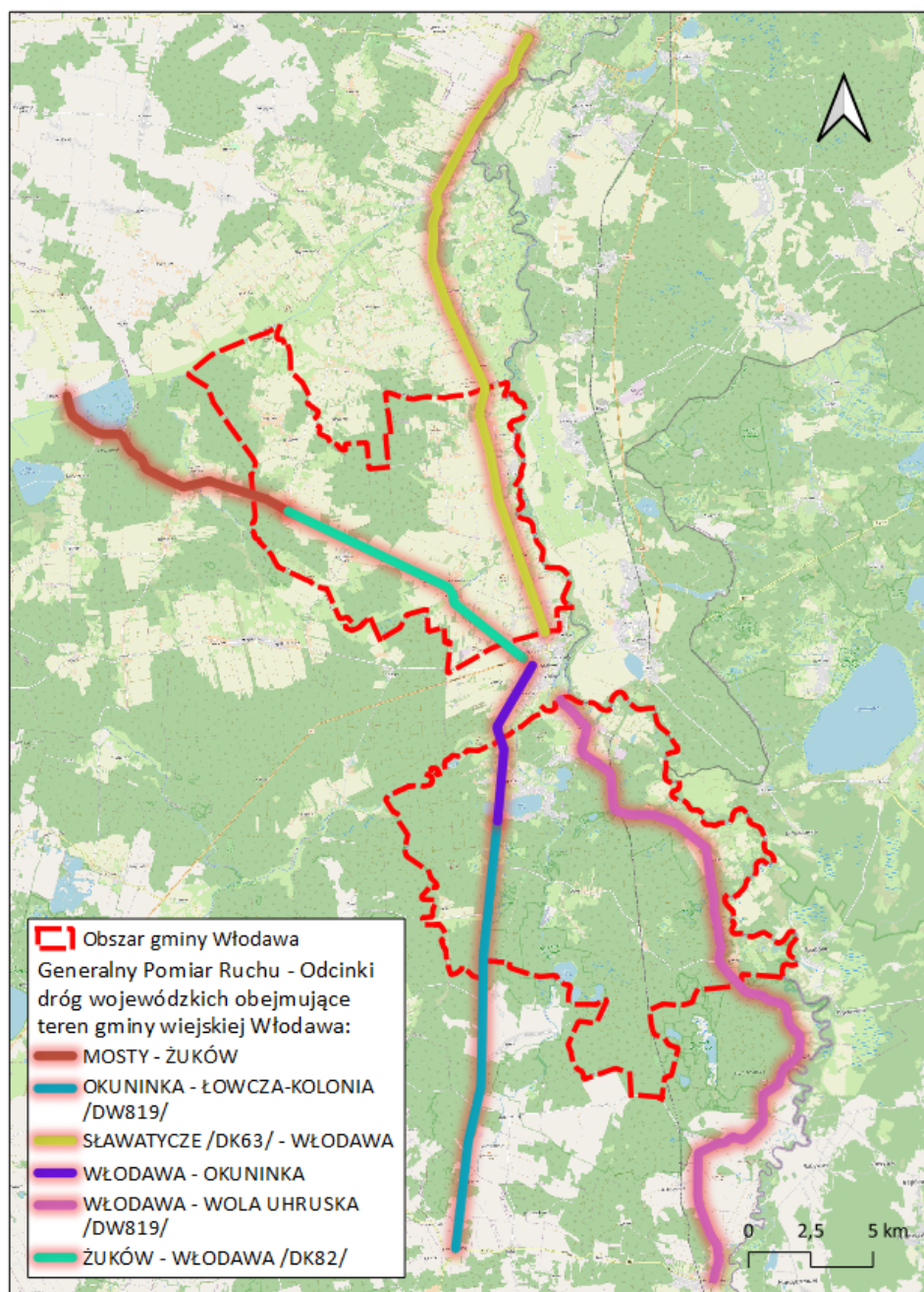
obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie, hałasu towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego. Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie nr 812 i 816. Według Generalnego Pomiaru Ruchu 2020-2021 przez gminę wiejską Włodawa przebiega 6 odcinków wymienionych dróg wojewódzkich, które przedstawiono w tabeli 1. oraz na ryc. 10. Z pomiarów wynika, że spośród wymienionych dróg bardziej uczęszczaną drogą wojewódzką jest droga wojewódzka nr 812. Średni dobowy ruch roczny był największy na odcinku od Żukowa do skrzyżowania z drogą krajową nr 82 o długości 11,1 km – wyniósł 3953 pojazdów silnikowych ogółem na dobę. Podobną liczbę pojazdów zarejestrowano na odcinku Włodawa-Okuninka o długości 6,7 km – 3779 pojazdów/dobę. Na obydwu odcinkach ok. 83% stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. Tak duża liczba pojazdów na omawianych odcinkach wynika m.in. z potrzeby dojazdów do ośrodka centralnego gminy i powiatu – miasta Włodawa oraz znacznego ruchu turystycznego wokół jeziora Białego w Okunince.

Tabela 1. Dane Generalnego Pomiaru Ruchu 2020-2021 dla wybranych odcinków dróg wojewódzkich nr 812 i 816 obejmujących teren gminy Włodawa

Nr drogi	Odcinek drogi wojewódzkiej	Długość odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem	Motocykle	Sam. osobowe mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przyczepy	z przyczepą		
812	MOSTY - ŻUKÓW	11,2	1796	21	1307	133	37	291	1	6
	ŻUKÓW - WŁODAWA /DK82/	11,1	3953	35	3293	276	91	249	1	18
	WŁODAWA - OKUNINKA	6,7	3779	41	3131	214	76	275	4	5
	OKUNINKA - ŁOWCZA- KOLONIA /DW819/	17,2	2831	25	2236	208	59	296	1	6
816	SŁAWATYCZE /DK63/ - WŁODAWA	26,0	1443	24	1352	27	16	19	3	2
	WŁODAWA - WOLA UHRUSKA /DW819/	31,3	671	14	622	17	5	4	7	2

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020-2021 dla dróg wojewódzkich

Ryc. 10. Wybrane odcinki dróg wojewódzkich nr 812 i 816 obejmujące teren gminy Włodawa – Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021 (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021)

Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu kolejowego można zaliczyć: prędkość z którą porusza się pociąg, długość taboru, stan torowiska, lokalizacja torowiska względem istniejącego terenu, stan techniczny taboru, a także rodzaj podłoża torowiska. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 81 Chełm – Włodawa. Hałas emitowany przez tabor kolejowy nie ma większego znaczenia również ze względu na subiektywnie mniejszą dokuczliwość i ograniczenia kursowania pociągów osobowych. Hałas kolejowy uciążliwy jest głównie nocą, jednak najbardziej narażona na hałas w pobliżu linii jest fauna Sobiborskiego Parku Krajobrazowego. W zakresie zabudowy mieszkaniowej na hałas narażone są nieliczne budynki zlokalizowane na obrzeżach Orchówka. Z dokumentów prasowych PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. wynika, że przedsiębiorstwo podpisało umowę na rewitalizację tej linii, która zakłada poprawę dostępności

transportu kolejowego we Włodawie. Inwestycja o wartości ponad 500 mln zł netto, w tym dokumentacja projektowa za ok. 9 mln zł netto obejmuje odnowienie ok. 41 km linii kolejowej nr 81 na odcinku Chełm – Orchówek oraz budowę ok. 10 km jednotorowej niezelektryfikowanej linii kolejowej przez Okuninkę do Włodawy. Czas przejazdu między Włodawą, a Chełmem ma wynosić ok. 53 min. Dzięki realizacji projektu możliwe będzie przywrócenie regularnych połączeń pasażerskich na tej linii. W ramach prac planowana jest modernizacja 9 przystanków: Koza-Gotówka, Karolinówka, Ruda-Huta, Ruda-Opalin, Uhrusk, Wola Uhruska, Stulno, Sobibór, Okuninka Białe oraz budowa stacji Włodawa Miasto. Dokumentacja projektowa ma powstać do I kwartału 2027 r.

W dniu 19.06.2024 r. uchwałą nr III/44/2024 Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego”, którego celem jest zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem, tj. ograniczenie liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu w postaci znacznej uciążliwości, zaburzeń snu i ryzyka wystąpienia choroby niedokrwiennej serca. Cel ten realizowany jest za pomocą określonych w niniejszym programie działań w zakresie ochrony przed hałasem, planowanych do realizacji w latach 2024-2029. Program stanowi strategiczną ocenę stanu klimatu akustycznego na terenie województwa lubelskiego wraz z określeniem kierunków działań naprawczych, które w trakcie obowiązywania dokumentu powinny zostać zrealizowane w celu poprawy środowiska akustycznego na analizowanym obszarze. Program swoim zakresem obejmuje tereny, dla których została wykonana ocena w ramach strategicznych map hałasu. Dla dróg wojewódzkich nr 812 i 816 nie zostały opracowane strategiczne mapy hałasu, a powiat włodawski nie został objęty zakresem Programu.

Następujący rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już funkcjonujących. Działające zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wymagających ochrony przed hałasem są często źródłem uciążliwości akustycznej dla otoczenia. Oddziaływanie akustyczne zakładów przemysłowych ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. W gminie wiejskiej Włodawa ilość podmiotów mogących potencjalnie stanowić zagrożenie dla klimatu akustycznego (głównie dotyczy to branży przemysłowej) jest znikoma. Na terenie Włodawy występują przede wszystkim zakłady działające głównie w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie oraz przetwórstwie przemysłowym. Są miejscami o niewielkim poziomie hałasu, nie będącymi mocno uciążliwymi dla mieszkańców ze względu na położenie na obrzeżach miejscowości i bezpośrednio przy drogach wojewódzkich.

Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2022 objęła 31 punktów pomiarowych w zakresie hałasu drogowego, 7 punktów w zakresie hałasu kolejowego oraz 6 punktów w zakresie hałasu lotniczego, jednak żadnego nie zlokalizowano na terenie gminy wiejskiej Włodawa.

Pola elektromagnetyczne

Źródła pola elektromagnetycznego mogą być naturalne oraz sztuczne i mogą mieć różną częstotliwość. Do sztucznych źródeł należą: stacje i linie elektroenergetyczne przede wszystkim wysokich i najwyższych napięć, stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowych.

Według rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań pól elektromagnetycznych w środowisku z dnia 21 grudnia 2020 roku, na terenie województwa lubelskiego, w odległości większej niż 100 m od urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne, wyznaczono 36 punktów pomiarowych dla dwuletniego cyklu pomiarowego (czteroletni cykl dla obszarów wiejskich). W tych samych lokalizacjach pomiary powtarza się co 2 lata (co 4 lata na terenach wiejskich). Na terenie gminy Włodawa nie wyznaczono wyżej wspomnianego punktu

pomiarowego, natomiast został on wyznaczony w sąsiedniej gminie miejskiej Włodawa przy Alei J. Piłsudskiego 103. Dzięki cykliczności monitoringu uzyskuje się dane porównawcze pozwalające na określenie zmian oraz ich kierunków na przestrzeni lat.

Na terenie gminy znajduje się sześć stacji bazowych telefonii komórkowej, z czego dwie z nich są zlokalizowane w pobliżu Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w miejscowości Korolówka-Osada, dwie w okolicy miejscowości Okuninka – przy kaplicy parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego oraz w okolicy zbiornika wodnego Jezioro Białe, a także dwie w okolicy miejscowości Sobibór, w tym jedna w okolicy Ochotniczej Straży Pożarnej. Stacja bazowa jest instalacją radiokomunikacyjną, której równoważna moc promieniowania izotropowo przekracza 15 W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz. W województwie lubelskim, na terenie którego znajduje się gmina Włodawa wykonano pomiary natężenia pola elektromagnetycznego dla 45 punktów pomiarowych. Najwyższe wartości otrzymano dla punktów pomiarowych położonych w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. Na terenach wiejskich najwyższą wartość odnotowano w miejscowości Borki w powiecie radzyńskim i wynosiła ona 0,46 V/m, natomiast średnia wartość pól elektromagnetycznych dla terenów wiejskich w Województwie Lubelskim w 2020 roku wynosiła 0,17V/m. Wartość ta znajduje się poniżej granicy oznaczalności.

Przez teren gminy Włodawa przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110kV oraz średniego napięcia 15kV. Przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego obowiązuje strefa ochronna, zwana pasem technologicznym mierzona od skrajnego przewodu linii o szerokości od 5 m dla linii średniego napięcia, 15 m dla linii wysokiego napięcia oraz do 40 m dla linii najwyższych napięć. Hałas linii elektroenergetycznych nie jest objęty monitoringiem. Jest on wytwarzany przez linię elektroenergetyczną, a także powiązany ze zjawiskiem ulotu, zaś jego natężenie zależne jest od warunków pogodowych. Badania przeprowadzone w innych województwach wykazały, iż nie obserwuje się oddziaływań akustycznych w zmiennych warunkach pogodowych dla linii 110kV oraz zauważa się niewielkie oddziaływania dla linii 220kV, zaś dla linii 400kV – znaczne oddziaływania.

6.9. Obiekty i obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną

Teren gminy Włodawa to bardzo urozmaicony obszar przyrodniczy i krajobrazowy, dlatego w jego granicach występuje wiele form ochrony przyrody. Na terenie gminy występują zarówno punktowe jak i obszarowe formy ochrony przyrody. Wśród punktowych form ochrony przyrody na terenie gminy Włodawa występuje 12 pomników przyrody. Są to pojedyncze drzewa (3 sztuki) oraz trzy grupy drzew przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2. Pomniki przyrody na terenie gminy Włodawa

L.p.	Data ustanowienia:	Typ pomnika	Rodzaj utworu i nazwa	Gatunek drzewa	Lokalizacja:	Akt prawny:
1.	13.01.2024	jednობiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	działki 161/3, 161/4, Korolówka	Uchwała nr LXXV/498/2023 Rady Gminy Włodawa z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

2.	13.11.1987	wielooobiektowy	6 drzew	5 x Lipa drobnolistna- Tilia cordata oraz Świerk pospolity- Picea abies	działka nr 457, Różanka	Zarządzenie Nr 28 Wojewody Chełmskiego z dnia 13 listopada 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
3.			3 drzewa	Świerk pospolity- Picea abies		
4.	13.11.1987	jednoobiektowy	drzewo	Jesion wyniosły- Fraxinus excelsior		
5.			drzewo	Miłorząb dwukłapowy- Ginkgo bilboa		

Źródło: Opracowanie własne, crfop.gdos.gov.pl

Spośród obszarowych form ochrony przyrody obszar gminy Włodawa obejmują: rezerваты przyrody „Żółtowie Błota”, „Jezioro Orchowe”, „Magazyn”, „Trzy Jeziora”, Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” (PLB060003), Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Lasy Sobiborskie” (PLH060043), Sobiborski Park Krajobrazowy wraz z otuliną oraz użytki ekologiczne: „Adamki”, „Dolina rzeki Krzemianki”, „Żłobek”, „Luta”, „Dolina rzeki Tarasienki” „Uroczysko Dekowina”, „Skała nadbużańska”.

Sobiborski Park Krajobrazowy został utworzony w marcu 1983 r. na mocy uchwały WRN w Chełmie Nr XVIII/89/83 z dnia 23 marca 1983 r. w sprawie ustanowienia parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa chełmskiego (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego Nr 4, poz.24 z 1983 r.) i obejmuje powierzchnię 10000,0 ha rozdzieloną między trzy gminy wiejskie powiatu włodawskiego: Wolę Uhruską, Włodawę oraz Hańsk. Otulina Parku zajmuje powierzchnię 9500,0 ha. Park powołano dla ochrony lasów z torfowiskami i śródlęsnymi jeziorami położonymi we wschodniej części Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Sobiborski Park Krajobrazowy leży w dorzeczu Bugu, a na jego terenie zlokalizowano również 5 źródeł, które cechuje stosunkowo niewielka wydajność. Charakterystycznym elementem Parku jest występowanie siedmiu śródlęsnych jezior, których tylko niewielkie fragmenty brzegów są dostępne. Są to jeziora: Wspólne, Koseniec, Perespa, Płotyczne, Brudzieniec, Brudno, Orchowe. Cechą charakterystyczną tych jezior jest niedostępność ich brzegów spowodowana przez otaczające je bagna i torfowiska śródlęgne. Niedostępność brzegów oraz sąsiedztwo bagien spowodowało, że nigdy do końca nie zostały zagospodarowane i zachowały wybitne walory przyrodnicze. Niewielki stopień przekształcenia środowiska, trudno dostępny teren i duże zróżnicowanie warunków siedliskowych decydują o bogactwie faunistycznym tego rejonu. Duże walory przyrodnicze tego obszaru wpłynęły na uznanie go za ostoję przyrody o znaczeniu międzynarodowym, m.in. w systemie CORINE i ECONET-POLSKA. Celem ochrony Parku jest zachowanie unikalnych w skali kraju i kontynentu walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i turystycznych środowiska, a w szczególności związanych z ekosystemami wodno-torfowiskowymi oraz walorów historycznych związanych z wielokulturowym charakterem regionu. Dla Sobiborskiego Parku

Krajobrazowego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym. Organem sprawującym nadzór jest Wojewódzki Konserwator Przyrody w Lublinie.

Rezerwat przyrody „Żółtowie Błota” położony ok. 10 km na południe od miasta Włodawa, na południe od wsi Żłobek to rezerwat utworzony w 1988 r. na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony i Zasobów Naturalnych z dnia 17 listopada 1988 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski z 1988 r. Nr 32, poz. 293). Obejmuje powierzchnię 724,05 ha. Celem ochrony przyrody w rezerwacie przyrody "Żółtowie Błota" jest zachowanie najliczniejszego w kraju stanowiska lęgowego żółwia błotnego. Rezerwat obejmuje zarówno miejsca stałego przebywania żółwi (cieki, jeziora, stawy, torfowiska z oczkami wodnymi, olsy) jak i lęgowiska oraz miejsca zimowania. Szczególną opieką objęto lęgowiska (luki, zręby i uprawy z ubogą roślinnością napiaskową). Dla rezerwatu charakterystyczne jest zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych. Dominują tutaj bagienne lasy brzozowo – olchowe, ale spory udział mają również bory sosnowe. Rezerwat jest miejscem występowania wielu rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. Są wśród nich między innymi: wierzba lapońska i borówkolistna, brzoza niska, trzy gatunki rosiczek, lepnica litewska. Poza żółciem błotnym rezerwat jest ostoją orlika krzykliwego, bociana czarnego, gągoła, bobra, wydry i wilka. Dla rezerwatu przyrody „Żółtowie Błota” nie ustanowiono planu ochrony, natomiast ustanowiono zadania ochronne na mocy Zarządzenia Nr 6/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 17 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu „Żółtowie Błota” na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t. j. z 2020 r. Dz. U. poz. 55 z późn. zm.). Zgodnie z zapisami zarządzenia wymieniony cel ochrony przyrody w rezerwacie realizuje się przez ochronę stanowisk lęgowych żółwia błotnego oraz innych chronionych gatunków zwierząt przez eliminację lub ograniczenie zagrożeń dla lęgów ich skutków. Działania ochronne obejmują zabezpieczanie lęgów żółwia osłonami mechanicznymi, ułatwianie nowo wyklutym żółwiom pokonania drogi do najbliższych zbiorników wodnych, ograniczenie liczebności populacji drapieżników niszczących lęgi lub młode żółwie, poprawa warunków świetlnych na lęgowiskach poprzez usuwanie drzew i krzewów, ograniczenie odpływu wody z terenu rezerwatu poprzez utrzymanie możliwości retencyjnych, utrzymanie właściwego poziomu wody w rezerwacie, dzięki utrzymaniu urządzeń piętrzących wodę we właściwym stanie technicznym oraz rozbiórka tam bobrowych blokujących odpływ wody, ograniczenie gradacji kornika ostrozębnego zagrażającego drzewostanowi sosnowemu zlokalizowanemu na terenie rezerwatu „Żółtowie Błota”. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną, a nadzorem nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie. Dla obszaru rezerwatu obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego – został on w 2002 r. zakwalifikowany jako Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie” w ramach programu UNESCO u „Człowiek i Biosfera” („Man and Biosphere” – MaB). Według Ramowego statutu światowej sieci rezerwatów biosfery, powstałego w 1995, rezerваты te są tworzone, aby promować i demonstrować zrównoważony związek człowieka z biosferą. Artykuł 4. stanowi, że rezerwat biosfery obejmuje mozaikę ekosystemów. Rezerваты biosfery, choć działają w obrębie światowej sieci, nie są obszarami chronionymi w tradycyjnym rozumieniu ochrony przyrody. Określa się je czasem jako „laboratoria”, w których wypracowuje się modele optymalnego zarządzania przyrodą i rozwojem aktywności lokalnych mieszkańców. W ramach tych rezerwatów znajdują się ekosystemy reprezentatywne dla głównych biomów danego państwa. Celem powstania tych rezerwatów jest stworzenie miejsc ochrony, obserwacji i badań.

Rezerwat przyrody „Jezioro Orchowe” położony ok. 6 km na południowy wschód od miasta Włodawa i na wschód od wsi Tarasiuki to rezerwat wodno-torfowiskowy utworzony w 1996 r. na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski z 1996 r. Nr 75, poz. 693). Obejmuje powierzchnię 59,96 ha. Celem ochrony przyrody w rezerwacie przyrody „Jezioro Orchowe” jest zachowanie jeziora oraz otaczających

go stale podtapianych wydłużonych torfowisk z unikatową florą naczyniową. W rezerwacie dominują torfowiska przejściowe, ich strefę okrajkową zajmują olsy lub zbiorowiska zaroślowe. Na torfowiskach występuje wiele ciekawych gatunków roślin (wierzb borówkolistna i lapońska, brzoza niska, trzy gatunki rosiczek). Od strony północnej z rezerwatem sąsiadują ubogie siedliska borów suchych z ciekawym runem porostowym. Powierzchnia rezerwatu wynosi 60,05 ha. Dla rezerwatu przyrody „Jezioro Orchowe” nie ustanowiono planu ochrony ani działań ochronnych. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie. Dla obszaru tego rezerwatu także obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego – został on w 2002 r. zakwalifikowany jako Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie”.

Rezerwat przyrody „Magazyn” położony ok. 11 km na południowy wschód od miasta Włodawa, na południe od miejscowości Sobibór. To rezerwat o powierzchni 51,98 ha utworzony w 1996 r. na mocy Zarządzenia Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski z 1996 r. Nr 75, poz. 684). Celem ochrony przyrody w rezerwacie przyrody „Magazyn” jest zachowanie w stanie niezmienionym bagien ze stagnującą wodą i unikatową roślinnością. Rezerwat charakteryzują torfowiska niskie oraz podmokłe siedliska leśne. Część wschodnią rezerwatu stanowi rozległe, stale podtapiane turzycowisko z wyraźną strukturą kępiastą. W części zachodniej dominują bagienne siedliska leśne – olsy i bory mieszane wilgotne. Dla rezerwatu przyrody „Magazyn” nie ustanowiono planu ochrony ani zadań ochronnych. Bezpośredni nadzór nad rezerwatem przyrody sprawuje Wojewoda Chełmski. Dla obszaru tego rezerwatu także obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego – został on w 2002 r. zakwalifikowany jako Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie”.

Rezerwat przyrody „Trzy Jeziora” położony ok. 14 km na południu od miasta Włodawa, na południowy zachód od wsi Wołczyń, to rezerwat utworzony w 1996 r. na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski z 1996 r. Nr 75, poz. 693) w celu ochrony bardzo zróżnicowanych zbiorowisk torfowiskowych, wodnych oraz leśnych. Obejmuje powierzchnię 751,37 ha. Występuje tutaj wiele rzadkich gatunków roślin (głównie torfowiskowych) oraz zwierząt. Na terenie rezerwatu leżą jeziora: Brudno (pow. 41,10 ha) i Płotycze (17,16 ha), które z sąsiadującym od strony północno-zachodniej jeziorem Brudzieniec stanowią jeden system hydrologiczny. Jeziora są otoczone i połączone ze sobą rozległymi torfowiskami. W jeziorze Płotycze występuje rzadka roślina mięsożerna aldrowanda pącherzykowata. Celem ochrony przyrody w rezerwacie przyrody „Trzy Jeziora” jest zachowanie części obszaru Polesia z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt. Dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora” nie ustanowiono planu ochrony, natomiast ustanowiono zadania ochronne na mocy Zarządzenia Nr 55/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 września 2019 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”. Zgodnie z zapisami zarządzenia wymieniony cel ochrony przyrody w rezerwacie realizuje się przez ochronę siedlisk torfowiskowych poprzez ochronę drzewostanów sosnowych zlokalizowanych na terenie rezerwatu przyrody przez ograniczanie gradacji kornika ostrozębnego zagrażającego temu drzewostanowi oraz zapobieganie sukcesji roślinności zielnej oraz drzew i krzewów, która prowadzi do pogarszania się warunków siedliskowych właściwych dla siedlisk torfowiskowych głównie poprzez usuwanie drzew i krzewów lub obrączkowaniu i ogławianiu drzew. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną, a nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie. Dla obszaru tego rezerwatu także obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego – został on w 2002 r. zakwalifikowany jako Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie”.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” (PLB060003) powstał w 2004 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej

ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313) i objął powierzchnię 28096,59 ha na terenie gmin należących do czterech powiatów województwa lubelskiego: Terespol, Kodeń, Sławatycze, Hanna, Włodawa, Wola Uhruska, Ruda-Huta, Dorohusk, Dubienki, Horodło, Hrubieszów, Hrubieszów Miasto, Mircze, Dołhobyczów. Przełom doliny Bugu jest częścią jednego z najważniejszych w Europie korytarzy migracyjnych. Dolina Środkowego Bugu stanowi odcinek doliny Bugu, znajdujący się pomiędzy miejscowościami Gołębie i Terespol. Dzięki występowaniu licznych meandrów i starorzeczy i jest jedną z ważniejszych krajowych ostoj lęgowych derkacza, błotniaka łąkowego, rybitwy czarnej, a także gatunków zagrożonych globalnie – dubelta i wodniczki. Jest ważnym żerowiskiem bocianów białych i ptaków szponiastych. W obszarze stwierdzono 215 gatunków ptaków, w tym 154 gatunków lęgowych. Przedmiotami ochrony obszaru są gatunki ptaków ujęte w Załączniku I Dyrektywy ptasiej - brodziec piskliwy, zimorodek, rybitwa czarna, białoskrzydła i białowąsa, gęś białoczelna, bocian czarny, gadożer, dzięcioł białoszyi i czarny, derkacz, czapla biała, rycyk, dubelt, podróżniczek, batalion, zielonka, brzegówka, krwawodziób. Głównymi zagrożeniami dla gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru jest brak użytkowania części terenów otwartych, którego skutkiem jest zarastanie siedlisk przez gatunki ekspansywne np. trzcinę pospolitą oraz drzewa i krzewy. Dla wymienionego obszaru specjalnej ochrony ptaków nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Lasy Sobiborskie” (PLH060043) został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2009 r. Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmując a na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) (Dz. Urz. UE L 43 z 13.02.2009, str. 63) oraz przez Ministra Klimatu i Środowiska w 2021 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Sobiborskie (PLH060043) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2261). Obejmuje powierzchnię 9709,35 ha na terenie gmin wiejskich należących do dwóch powiatów (chełmskiego i włodawskiego) województwa lubelskiego: Wola Uhruska, Włodawa, Sawin, Hańsk. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Lasy Sobiborskie” obejmuje 77% powierzchni kompleksu leśnego, w którym znaczny udział stanowią bory bagienne i olsy. Obszar ten obejmuje również 6 eutroficznych jezior, które otaczają przyjeziorne torfowiska przejściowe i niskie. Ponadto W jednym z jezior stwierdzono występowanie reliktowego, polodowcowego mchu wodnego. a. Stwierdzone tu 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmuje ponad 17% obszaru. Występuje tu też 16 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Siedliska wodne i torfowiskowe to największa w Polsce i jedna z największych w Europie ostoja żółwia błotnego, także jedna z większych na terenie województwa lubelskiego ostoja strzebli błotnej *Phoxinus phoxinus* (= *Rhynchocypris phoxinus*) oraz wielu gatunków ptaków m.in. wodno- błotnych i drapieżnych. Na terenie ostoj występuje też aldrowanda pęcherzykowata. Dla wymienionego specjalnego obszaru ochrony siedlisk ustanowiono plan zadań ochronnych na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Sobiborskie PLH060043 na podstawie art.28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002 i 1101). Zgodnie z zapisami zarządzenia cel ochrony przyrody obszaru ochrony siedlisk realizuje się przez przywracanie właściwego stanu ochrony i powstrzymywanie sukcesji wtórnej stosując m. in. wycinkę mechaniczną drzew i krzewów poza okresem lęgowym, a także ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych w celu zachowania siedlisk. Organem sprawującym nadzór nad wykonaniem zarządzenia jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie.

Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony w 1983 r. na mocy uchwały WRN w Chełmie Nr XVIII/89/83 z dnia 28 marca 1983 w sprawie ustanowienia parków krajobrazowych i obszarów chronionego

krajobrazu na terenie województwa chełmskiego (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego z 1983 r. Nr 4, poz. 24). Obejmuje obszar 41000,0 ha na terenie gmin powiatu włodawskiego: Urszulin, Stary Brus, Wiryki, Hańsk, Wola Uhruska, Włodawa, miasto Włodawa, powiatu parczewskiego: Sosnowica, powiatu łęczyńskiego: Cyców. Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje znaczną część Równiny Łęczyńsko - Włodawskiej, łącząc ze sobą zespół obszarów chronionych w rejonie Poleskiego Paku Narodowego i Poleskiego Parku Krajobrazowego z Sobiborskim Parkiem Krajobrazowym oraz Szackim Parkiem Narodowym na Ukrainie. Wymienione powyżej formy ochrony przyrody wchodzi w skład Transgranicznego Rezerwatu Przyrody UNESCO „Polesie Zachodnie”. Podstawowym elementem krajobrazu tego obszaru jest rozległa równina z licznymi torfowiskami niskimi (m. in. Krowie Bagno, Torfowisko Dubeczyńskie), wilgotnymi łąkami, jeziorami (m.in. Białe Sosnowickie, Uściwierz, Białe Włodawskie) oraz lasami sosnowymi i mieszanymi. Przez Obszar przepływa rzeka Włodawka, która na całej swojej długości stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny. Jest również jednym z najważniejszych szlaków migracyjnych żółwia błotnego na Polesiu. Do interesujących gatunków fauny Obszaru możemy zaliczyć wilki, łosie, bobry, jelenie, wydry i oczywiście żółwie błotne – jedyne przedstawicieli żółwi żyjących naturalnie w naszym kraju. Z ptaków drapieżnych na uwagę zasługują orlik krzykliwy, bielik, puchacz, puszczyk mszarny oraz włośchatka a także zalatujący orlik grubodzioby. Wśród ptaków związanych ze środowiskiem wodnym warto wspomnieć o wodniku, kropiatce, zielonce, perkozie dwuczubym, zauszniaku, rdzawoszyim. Licznie reprezentowane są również blaszkodziobe: łabędź niemy, gęś zbożowa, kaczki – krzyżówka, czernica, krakwa, głowienka czy cyranka. Wśród ptaków śpiewających możemy zaobserwować ziębę, świstunkę, sikory: bogatkę, ubogą, czarnogłówkę, czubatkę, modrą czy raniuszkę. Na polach i łąkach, oprócz pospolitych gatunków tj. trznadel czy skowronek można spotkać również świergotka: polnego i łąkowego, pliszkę żółtą i siwą, dudka, czajkę, grzywacza oraz kłaskawkę, ksyżka, rycyka, rokitniczkę a także wodniczkę. Bagienne ostępy lasów oraz podmokłe łąki i torfowiska bardzo chętnie zasiedla żuraw. Flora Obszaru to gatunki typowe dla siedlisk łąkowych (rdesty storczyki), mokradłowych (wełnianki, turzyce, wierzby – lapońska i borówko listna, rzadziej brzoza niska), wodnych (grzybienie białe, grązel żółty, pałka wodna, turzyca brzegowa, nitkowata czy filcowata) i leśnych (wierzby, topole, olsza czarna, brzoza brodawkowata, sosna, dąb, grab). Charakterystycznym dla Polesia typem siedliska jest zmiennowilgotna łąka trzęślicowa z trzęślicą modrą, natomiast najciekawszym gatunkiem Obszaru jest jeden z najrzadszych storczyków występujących na obszarze Polski - lipiennik Loesela. Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu spełnia niezwykle ważną funkcję w zachowaniu równowagi stosunków wodnych i klimatycznych regionu. Na tym obszarze znajduje się jeden zatwierdzony rezerwat przyrody („Torfowisko nad Jeziorem Czarnym” z wierzbą lapońską i borówkolistną) oraz kilka projektowanych rezerwatów przyrody: „Dolina Włodawki”, „Torfowisko Dubeczyńskie”, „Uroczysko Uściwierskie”, „Ciesacin”. Niezwykle wartościowe przyrodniczo są jeziora i stawy w okolicy Sosnowicy. Na terenie Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się część terenu zwanego „Krowie Bagno”. Obejmuje on kompleksy wodno – torfowiskowe z zanikającymi jeziorami eutroficznymi otoczonymi zakrzaczonymi torfowiskami niskimi i przejściowymi. Są one otoczone cennymi łąkami trzęślicowymi. Występuje tu: turzyca bagienna, kukutka szerokolistna, rosiczka okrągłolistna, gnidosz królewski, narecznica grzebieniasta, goryczka wąskolistna. Faunę reprezentują: błotniak łąkowy, błotniak stawowy, derkacz, modraszek telejus, modraszek nausitous, czerwoczyk nieparek, przeplatka aurinia. Dla wymienionego obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego. Został on uznany jako obszar wodno-błotny wyznaczony na mocy Konwencji Ramsarskiej, której celem jest ochrona i zrównoważone użytkowanie wszystkich mokradł poprzez działania na szczeblu krajowym i lokalnym oraz współpracę międzynarodową. Nadzór nad obszarem sprawuje Dyrektor Zarządu Chełmińskich Parków Krajobrazowych w Chełmie.

Użytek ekologiczny „Adamki” położony ok. 6 km na południowym zachodzie od miasta Włodawa, na południe od wsi Adamki to użytek utworzony w 1995 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.0.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21). Obejmuje powierzchnię 6,0 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a wartość przyrodniczą użytku stanowią bagna, starorzecza, zbiorowiska zaroślowe z klasy Alnetea glutinosae, szuwarowe z klasy Phragmitetea, wodne z klasy Lemnetea i Potamogetonetea. Dla wymienionego użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Użytek ekologiczny „Dolina rzeki Krzemianki” położony ok. 7,5 km na południowym zachodzie od miasta Włodawa, na północ od wsi Luta to użytek utworzony w 2002 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.0.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21). Obejmuje powierzchnię 57,83 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a wartość przyrodniczą użytku stanowią bagna, starorzecza, zbiorowiska zaroślowe z klasy Alnetea glutinosae, szuwarowe z klasy Phragmitetea, wodne z klasy Lemnetea i Potamogetonetea. Dla wymienionego użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Użytek ekologiczny „Żłobek” położony ok. 7 km na południu od miasta Włodawa, na południe od wsi Okuninka to użytek utworzony w 1995 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.04.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21), który obejmuje powierzchnię 67,30 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a wartość przyrodniczą stanowią bagna, zbiorowiska torfowisk przejściowych z klasy Scheuchzeria-Caricetea fuscae (zdegradowane) oraz wysokich klasy Oxycocco-Sphagnetetea, w obniżeniach szuwarowe z klasy Molinio-Arrhenatheretea na obrzeżach Molinio-Pinetum. Dla wymienionego użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Użytek ekologiczny „Luta” położony ok. 9 km na południowym zachodzie od miasta Włodawa, na wschód od wsi Luta to użytek utworzony w 1995 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.0.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21). Obejmuje powierzchnię 78,25 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a wartość przyrodniczą stanowi obszar bagien i torfowisk z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin. Dla wymienionego użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Użytek ekologiczny „Dolina rzeki Tarasienki” położony ok. 7,5 km na południu od miasta Włodawa, na południu od wsi Tarasiuki to użytek utworzony w 1999 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.0.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21). Obejmuje powierzchnię 70,68 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a jego wartość przyrodniczą stanowią bagna, zbiorowiska zaroślowe z klasy Alnetea glutinosae, łąkowe z klasy Molinio-Arrhenatheretea, szuwarowe z klasy Phragmitetea, wodne z klasy Lemnetea i Potamogetonetea, gatunki rzadkie i chronione: grąźel żółty Nuphar luteum. Dla wymienionego użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

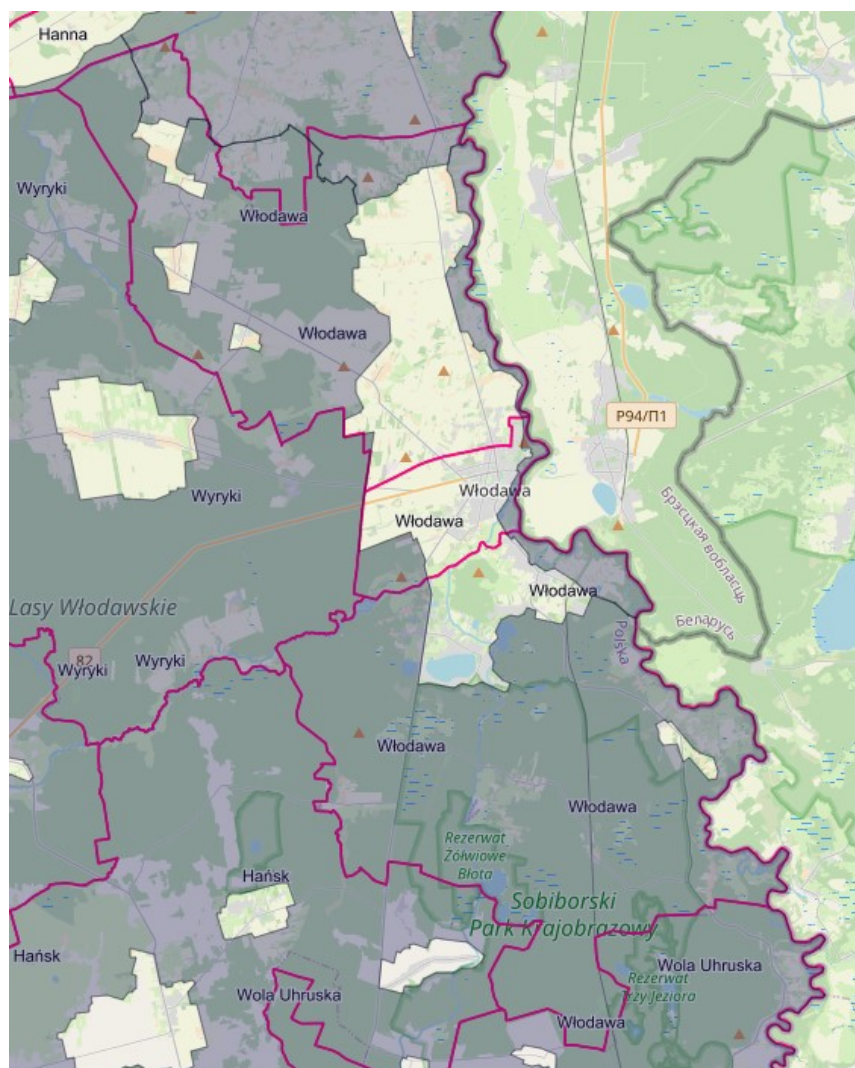
Użytek ekologiczny „Uroczysko Dekowina” położony ok. 11,7 km na południowym zachodzie od miasta Włodawa, na północ od miejscowości Osowa to użytek utworzony w 2000 r. na mocy Rozporządzenia Nr 112 Wojewody Lubelskiego z 08.06.2000 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny obiektu pod nazwą "Uroczysko Dekowina" położonego na terenie Nadleśnictwa Sobibór (Dz. Urz. Woj. Lub. z 17.07.2000 r. Nr 33, poz. 384). Obejmuje powierzchnię 3,11 ha. Wartość przyrodniczą użytku stanowi obszar śródleśnych

bagien i torfowisk. Dla wymienionego obszaru użytku ekologicznego nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Użytek ekologiczny „Skarpa nadbużańska” położony ok. 14 km na południowym wschodzie od miasta Włodawa, w otoczeniu wsi Wołczyny, to użytk utworzony w 2002 r. na mocy Rozporządzenia Nr 8 Wojewody Chełmskiego z 25.0.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne gruntów położonych na terenie Nadleśnictwa Sobibór w woj. chełmskim (Dz. Urz. Woj. Chełm. z 14.04.1995 r. Nr 4, poz. 21). Obejmuje powierzchnię 78,46 ha. Rodzaj użytku stanowi bagno, a wartość przyrodniczą – bagna, starorzecza, zbiorowiska zaroślowe z klasy Alnetea glutimosae, szuwarowe z klasy Phragmitetea, wodne z klasy Lemnetea i Potamogetonetea. Gatunki rzadkie występujące w obszarze użytku to osoka aloesowata, tarczyca oszczepowata. Dla wymienionego obszaru użytków ekologicznych nie ustanowiono planu ochrony na poziomie krajowym ani międzynarodowym.

Przez obszar gminy Włodawa przebiegają fragmenty trzech korytarzy ekologicznych o randze ponadlokalnej wyznaczonych w 2012 r. przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot. Główny korytarz ekologiczny Polesie (GKW-2) obejmuje większość powierzchni gminy Włodawa. Główny korytarz ekologiczny Polesie – Puszcza Mielnicka (GKW-3) obejmuje tereny przy północnej granicy północnej połaci gminy. Główny korytarz ekologiczny Polesie – Dolina Środkowego Bugu (GKW-4B) to teren koryta rzeki Bug, wyznaczającej wschodnie granice gminy i państwa. Korytarze są częścią Korytarza Wschodniego (KW), który rozpoczyna się na Polesiu i biegnie wzdłuż Bugu do Strzeleckiego Parku Krajobrazowego, a następnie do Chełmskiego Parku Krajobrazowego, Poleskiego Parku Narodowego, Lasów Sobiborskich, Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu i Lasów Mielnickich, gdzie dołącza do Korytarza Północno-Centralnego. Wymienione korytarze ekologiczne łączą Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce.

Ryc. 11. Gmina Włodawa na tle korytarzy ekologicznych o randze krajowej
(Źródło: mapa.korytarze.pl)

Przez gminę Włodawa przebiegają szlaki turystyczne: czarny „Lasów Sobiborskich” – o długości 11,6 km, czerwony „Nadbużański” – o długości 43,1 km, niebieski „Pojeziorny Północny” – o długości 37,4 km, niebieski „Trzech Jezior” – o długości 21,7 km, zielony „Pętla Sobiborska” – o długości 11,3 km, żółty „Siedmiu Jezior Włodawskich” – o długości 20,7 km, Szlak Kajakowy „Poleska Dolina Bugu” – 58,541 km oraz historyczno-przyrodniczy Sosnowica-Jamniki „Nałęcz”

Wymienione elementy mają określone znaczenie w sieci powiązań przyrodniczych. Wszelkie struktury liniowe i pasmowe – w tym rzeki – pełnią rolę lokalnych ciągów ekologicznych, a struktury punktowe – skupiska zieleni – pełnią rolę lokalnych węzłów ekologicznych.

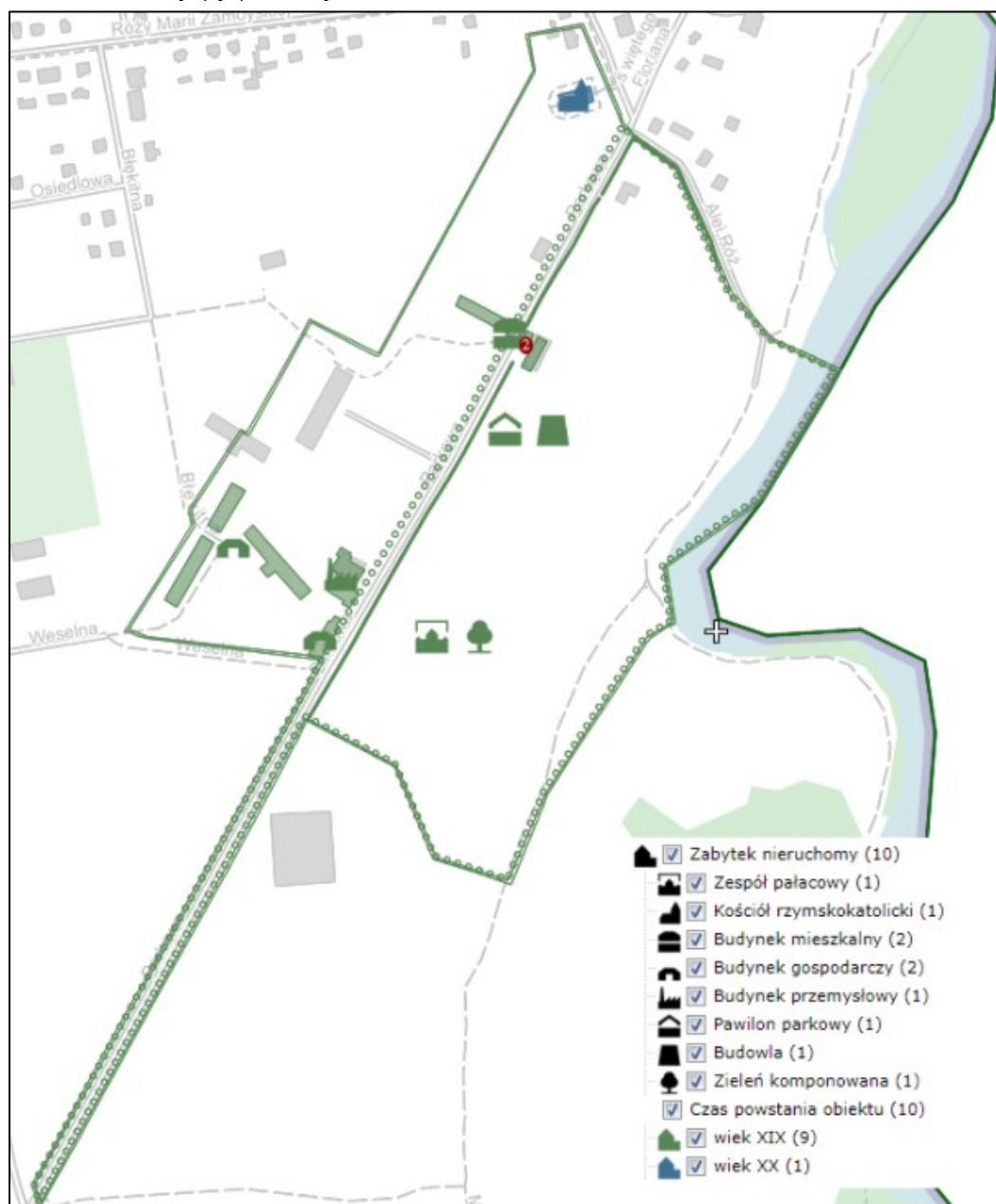
6.10. Dziedzictwo kulturowe

Dziedzictwo kulturowe gminy Włodawa obejmuje obszary i obiekty cenne historycznie. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Włodawa na mocy zarządzenia nr 30/2023 Wójta Gminy Włodawa z dnia 17 lutego 2023 roku oraz wpisane do rejestru zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Do rejestru zabytków na terenie gminy Włodawa wpisano 4 tereny opisane w załączniku 1 (tabela 1). Pierwszy z nich – kościół parafialny pw. św. Jana Jaluźnika (d. augustianów) wraz z wystrojem architektonicznym i ruchomościami, drzewostanem – został wybudowany w stylu barokowym w 1780 r.

Zlokalizowany w Orchówku obecnie jest pod opieką Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów. W Różance występują dwa tereny wpisane do rejestru zabytków. Pierwszy to zespół pałacowo-parkowo-folwarczny z XIX w. obejmuje zarys fundamentów oraz kamienną obudowę skarpy pałacu wybudowanego w 1716 r. i zniszczonego podczas I wojny światowej, park będący pozostałością ogrodu francuskiego z początku XVIII w., oficyna z 1896 roku, ruina kordegardy z pocz. XX w., kordegarda z pocz. XX w., budynek administracji dóbr i mieszkania oficjalistów, wieża ciśnień, dom leśniczego, ogrodzenie, stajnia, obora, owczarnia, gorzelnia, magazyn spirytusu, spichlerz z suszarnią chmielu, dom, ruina budynku gospodarczego, wozownia. Drugi obiekt zlokalizowany w Różance to kościół parafialny pw. św. Augustyna – wybudowany w stylu neogotyckim w latach 1908-1913. Czwartym obszarem wpisanym do rejestru zabytków jest cmentarz prawosławny w Sobiborze, który istniał już w I połowie XIX wieku. Jego cechą charakterystyczną są krzyże malowane na niebiesko. Wśród nagrobków wyróżnia się pomnik z czerwonego piaskowca Fiedora Iwanowa Prylepy (zm. 1908 r.) – uczestnika wojny japońskiej.

Ryc. 12. Tereny w Różance w gminie Włodawa wpisane do rejestru zabytków oraz zabytki nieruchome występujące w jego granicach (Źródło: mapy.zabytek.gov.pl)

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków to 16 obiektów zlokalizowanych w Orchówku, Różance i Sobiborze. Obiekty należą do wyżej wymienionych terenów wpisanych do rejestru zabytków, a szczegółowo opisano je w załączniku 1 (tabela 2).

Do wykazu zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków zaliczono 79 obiektów i obszarów, wśród których spośród 13 miejscowości najwięcej obiektów znajduje się w Orchówku – 22 zabytki, oraz w Różance – 18 zabytków. Wśród zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji znajdują się m.in. domy mieszkalne, chałupy, zespoły folwarczne, budynki inwentarskie, tj. stodoła czy chlewnia, cmentarze, które szczegółowo przedstawiono w załączniku 1 (tabela 3).

Do zabytków nieruchomych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków zaliczono łącznie 49 obiektów na mocy Zarządzenia nr 30/2023 z dnia 17 lutego 2023 w sprawie wprowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Włodawa. Występują one w 9 miejscowościach, przy czym najwięcej występuje w miejscowościach Stawki – 14 obiektów, Orchówek – 14 obiektów oraz Sobibór – 8 obiektów. Do obiektów wpisanych do rejestru zabytków zaliczono przede wszystkim budynki o wyjątkowej wartości historycznej – zarówno mieszkalne, inwentarskie, jak i użyteczności publicznej lub sakralne. W mniejszości zarejestrowanych relikwów znajdują się m.in. oficyny czy parkany przykościelne. Wykaz zabytków nieruchomych znajduje się w załączniku nr 1 (tabela 4).

Na terenie gminy Włodawa nie znajdują się żadne zabytki archeologiczne, które są wpisane do rejestru zabytków archeologicznych i objęte ścisłą ochroną.

Do stanowisk archeologicznych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków zaliczono 488 obiektów i obszarów na mocy Zarządzenia nr 30/2023 z dnia 17 lutego 2023 w sprawie wprowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Włodawa. Występują one w 22 miejscowościach, przy czym najwięcej występuje w miejscowościach Okuninka – 95 obiektów/obszarów, Stawki – 94 obiekty/obszary i Sobibór – 60 obiektów/obszarów. Do wymienionych 488 obiektów i obszarów zalicza się głównie ślady osadnictwa, punkty osadnicze, osady, cmentarzyska, znaleziska luźne. Wykaz stanowisk archeologicznych znajduje się w załączniku nr 1 (tabela 5).

Wśród obiektów należących do dziedzictwa kulturowego gminy Włodawa znajdują się nie tylko obiekty zabytkowe, obszary zabytkowe czy obiekty archeologiczne. Tworzą je także dobra kultury współczesnej niebędące zabytkami - pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

7.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym o zasięgu całej gminy, który ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do swojego poprzednika plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Oznacza to przede wszystkim, że jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 31 grudnia 2025 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Włodawa (wywołanego uchwałą Nr LXXVI/511/2024 Rady Gminy Włodawa z dnia 25 stycznia 2024 r.) jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) w planie ogólnym gminy Włodawy określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c pzp. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 pzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 pzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 pzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog rodzajów przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie. Z przytoczonych powyżej przepisów jasno wynika, iż w planie ogólnym nie można ustalić ani też zabronić planowanych do realizacji przedsięwzięć, które zaliczane są do grupy zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Wiodące znaczenie przy podziale gminy Włodawy na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodawy (uchwalony Uchwałą nr XXXI/225/2005 Rady Gminy we Włodawie z dnia 7 czerwca 2005 r.) jak również miejscowe plany obowiązujące na terenie gminy

oraz Strategia rozwoju gminy Włodawa na lata 2018-2026 (Uchwała nr XLIX/334/18 Rady Gminy Włodawa z dnia 02 lipca 2018 r.).

7.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

W planie ogólnym dla gminy Włodawa ustalono następujące strefy planistyczne:

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,
- f) SR – strefy produkcji rolniczej
- g) SI – strefy infrastrukturalne,
- h) SN – strefy zieleni i rekreacji,
- i) SC – strefy cmentarzy,
- j) SG – strefy górnictwa,
- k) SO – strefy otwarte,
- l) SK – strefy komunikacji,

Dla każdej z tych stref, z wyjątkiem strefy komunikacji i strefy otwartej określono wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze jednak niż wynika to z przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Dla stref planistycznych wymienionych w lit. od a) do i) wyznaczono obowiązkowo wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy.

Dla poszczególnych stref określono również profile dodatkowe.

a. STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SJ	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej w pojedynczych przypadkach dopuszczono wyłącznie teren zieleni naturalnej	0,5-1,0	25-50	8-12	30-45

b. STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SW	teren zieleni naturalnej, w kilku przypadkach dopuszczono jeszcze teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1,2-1,5	40-50	10-15	30

c. STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SZ	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej	0,8	40-50	10	30

d. STREFA USŁUGOWA

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SU	teren zieleni naturalnej, w kilku przypadkach dopuszczono jeszcze teren składów i magazynów	0,6-1,2	30-60	8-20	30

e. STREFA GOSPODARCZA

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SP	teren usług, teren zieleni naturalnej, w kilku przypadkach dopuszczono jeszcze teren lasu	1,0-1,2	50-60	10-15	25

f. STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ

Profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SR	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód na kilku obszarach nie sąsiadujących bezpośrednio z zabudową mieszkaniową dopuszczono jeszcze teren elektrowni słonecznej oraz teren biogazowni	0,6	40-50	15	30

g. STREFA INFRASTRUKTURALNA

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SI	teren usług, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej w jednym przypadku dopuszczono teren produkcji	-	-	-	20

h. STREFA ZIELENI I REKREACJI

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SN	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu przy czym w dwóch przypadkach dopuszczono wyłącznie zieleń naturalną i teren lasu i dla kolejnych dwóch: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu	- - 0,1-0,5	- - 10-40	- - 6 - 10	50-90

i. STREFA GÓRNICTWA

Profil podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SG	teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	-	-	-

j. STREFA CMENTARZY

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SC	teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej dla jednej ze stref obejmującą cmentarz zamknięty wyznaczono wyłącznie teren zieleni naturalnej	0,3-0,6	30-60	0-8	30-70

k. STREFA OTWARTA

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
SO	brak, dla kilku stref dopuszczono teren elektrowni słonecznej (poza obszarami objętymi ochroną przyrody)	-	-	-	-

l. STREFA KOMUNIKACYJNA

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

	profile dodatkowe dla poszczególnych stref	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	maksymalna wysokość zabudowy (m)	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)

SK	teren drogi zbiorczej, teren zieleni naturalnej, teren wód; w dwóch przypadkach dopuszczono dodatkowo: teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren zieleni urządzonej,	-	-	-	-
----	--	---	---	---	---

7.3. Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze Gminy obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włodawskiego na lata 2024-2027”. Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 19 lutego 2021 r. przyjął uchwałę Nr XXIII/388/2021 w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa lubelskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała wprowadziła na obszarze województwa zakaz stosowania:

- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu poniżej 3 mm,
- biomasy stałej o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Zakazy oraz ograniczenia dotyczą instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266). Zapisy uchwały wchodzi w życie etapowo, od 2024 r., a jej pełne wdrożenie zakończy się 1 stycznia 2030 r.

Projekt planu ogólnego i dalsze jej dokumenty planistyczne, które będą na jego podstawie tworzone muszą uwzględniać wyżej wymienione obostrzenia prawne poprzez zapisy dotyczące gospodarki odpadami lub zaopatrzenia w energię ciepłą.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględnić cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2. dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

8. Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r. r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni. Proekologiczny i prospołeczny wzrost gospodarczy, dla którego opracowywany Plan wskazuje przestrzenne ramy, możliwy będzie m.in. dzięki realizacji ustaleń Strategii Europa 2020, która zakłada rozwój gospodarki bazujący na: wiedzy, niskoemisyjnych i przyjaznych środowisku technologiach, oszczędnym gospodarowaniu zasobami oraz dbałości o spójność społeczną. Od 2011 roku Polska wdrożyła 44% wszystkich skierowanych do niej zaleceń.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań. Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną oraz przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030

Agenda Terytorialna 2030 została przyjęta przez ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, rozwój terytorialny i spójność terytorialną 1 grudnia 2020 roku w Niemczech i stanowi ramy dla działań służących promowaniu spójności terytorialnej w Europie. W agendzie podkreślono znaczenie strategicznego planowania przestrzennego i wyznaczono jego kierunki, które zostały oparte na dwóch nadrzędnych celach: Sprawiedliwa Europa i Zielona Europa, które obejmują sześć priorytetów na rzecz rozwoju terytorium Europy jako całości ze wszystkimi jej obszarami:

- bardziej zrównoważony rozwój terytorialny wykorzystujący różnorodność Europy,
- zbieżny rozwój lokalny i regionalny, mniej nierówności między obszarami,
- łatwiejsze życie i praca ponad granicami państwowymi,
- lepsze, ekologiczne środki utrzymania, neutralne dla klimatu i odporne gminy i regiony,

- silne i zrównoważone gospodarki lokalne w zglobalizowanym świecie,
- zrównoważona łączność cyfrowa i fizyczna obszarów.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: II Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022, Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania ekoinnowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja”

kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r’’)).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028)

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza

zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

1. ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
2. jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
3. jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych z zachowaniem bufora od terenów zamieszkania).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na ewentualne obszary Natura 2000 występujących na terenie opracowania. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się

przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy i utwardzenie terenu oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo większościowy obszar lasów, występujących na obszarze gminy Włodawa, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

7.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, zatem jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 31 grudnia 2025 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

Brak realizacji ustaleń planu – nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

7.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa ta wskazuje na zakres zagadnień, które należy w planie uwzględnić, a analizowany projekt planu ogólnego, odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje, spełnia warunki ustawowe. W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- a) wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- b) ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;
- c) dopuszczenie zagospodarowanie zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- d) wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych;
- e) nie wyznaczono terenów zagrożonych ruchami masowymi, ani terenów na których występują te ruchy z uwagi na brak występowania takich zagrożeń na obszarze gminy.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględnić ograniczenia wynikające z:

- 1) ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
- 2) utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- 3) wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- 4) strategicznych map hałasu,
- 5) ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- 6) przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

ad 1) Na terenie gminy Włodawy występują obszary objęte formą ochrony przyrody (pkt 6.9) (w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2001 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.)) oraz ich otulin – których zachowanie i ochronę określają przepisy odrębne - plan ogólny uwzględnia ich występowanie oraz przebieg.

ad 2) W planie ogólnym wyznaczono nowe oddzielne strefy gospodarcze z zachowaniem odpowiedniego bufora ochronnego od zabudowy mieszkaniowej. Wyjątek stanowią istniejące zakłady produkcyjne, i towarzyszące im istniejące zabudowania mieszkaniowe.

Ad 3) Rada powiatu włodawskiego nie wyznaczyła na terenie powiatu w tym gminy Włodawy obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją, z tego względu plan ogólny ich nie uwzględnia.

Ad 4) Na terenie gminy Włodawy nie występują strategiczne mapy hałasu, w tym aktualne pomiary hałasu dla dróg wojewódzkich.

Ad 5) Na terenie gminy Włodawy nie jest określona pośrednia strefa ochronna ujęć wód ani obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

AD 6) Na terenie gminy Włodawy nie wyznaczono wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w myśl ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. 2023 poz. 1719).

Zgodnie z ustawą *o ochronie przyrody*, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia analizowanego projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze występujące w sąsiedztwie, jak i na obszarze objętym opracowaniem, gdyż uściślają w zakresie ochrony przyrody warunki, na jakich ma odbywać się zagospodarowanie terenu, istotne dla zachowania siedlisk przyrodniczych.

Analizowany projekt planu ogólnego realizuje inne cele ustawy *o ochronie przyrody* poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej i jej bioróżnorodności.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie*, ustawa *o ochronie zwierząt*, ustawa *o lasach*, ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

7.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w gminie Włodawa, które dotyczą także terenu objętego opracowaniem, wymienić należy m. in.:

- zanieczyszczenie pochodzenia antropogenicznego wód podziemnych,
- zanieczyszczenie pochodzenia rolniczego wód podziemnych i powierzchniowych,
- występowanie charakterystycznych dla terenów zabudowanych gleb antropogenicznych – przekształconych w wyniku działalności człowieka,
- zanieczyszczenia powietrza i wód oraz zagrożenia związane z generowaniem hałasu z terenów komunikacyjnych,
- emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych: ośrodków osadniczych i rolniczych.

Opracowywany dokument odnosi się do obszaru położonego w jednostce administracyjnej miejscowo zurbanizowanej, gdzie dokonano już przekształcenia środowiska. Znaczne niezagospodarowane na chwilę obecną tereny zielone i rolne, w tym lasy oraz tereny łąk przebiegające wzdłuż głównych cieków wodnych plan zakłada zachować. Dla jednostek osadniczych – gdzie plan zakłada strefy związane z zabudową i zainwestowaniem najistotniejsze jest ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby oraz powietrza, oraz zapewnienie maksymalnej możliwej różnorodności biologicznej. Projekt planu dla terenów wprowadza wymogi i ograniczenia, które zachowują harmonię terenów z otoczeniem oraz nawiązują do obecnie obowiązujących przepisów oraz standardów ochrony środowiska.

8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu

8.1. Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiązą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinien w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Ponadto prace ziemne związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. Dlatego też zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów, a spełniających standardy jakości gleby lub ziemi powinno być dokonywane na działce inwestorskiej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z możliwością usuwania ich także poza obszar planu, zgodnie z przepisami odrębnymi (tj. ustawy o odpadach).

8.2. Oddziaływanie na warunki podłoża

W wyniku wprowadzonego zapisami projektu Planu ogólnego warunki podłoża na przedmiotowym obszarze nie powinny ulec większym zmianom, biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię potencjalnej nowej zabudowy oraz planowane zainwestowanie terenów. W miejscach wprowadzenia nowej zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Pod względem warunków geologiczno-inżynierskich obszar gminy przeznaczony pod zabudowę nie przedstawia większych trudności dla sytuowania budynków. Niemniej jednak wskazane byłoby, podczas wprowadzaniu nowych inwestycji, wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać szczegółowymi badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012r. poz. 463). Należy również uwzględnić występowanie na terenie opracowania – obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jak również obszarów zagrożenia powodzią.

8.3. Oddziaływanie na warunki wodne

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref – adekwatnych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych w sposób racjonalny powinny chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny.

Niemniej w późniejszym etapie procesu planistycznego tj. w trakcie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji ustalających warunki zabudowy winno być określone dla poszczególnych terenów sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami. Ścieki bytowe i komunalne odprowadzane winne być do kanalizacji sanitarnej z ograniczeniem lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków (w szczególności w miejscowościach Orchówek, Okuninka, Korolówka, Suszno w tym na terenach znajdujących się w obszarze

Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407). Ponadto ścieki przemysłowe odprowadzane winne być wyłącznie do kanalizacji sanitarnej, a w przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych należy na terenie działki inwestora pobudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych. W zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji docelowo do odwodnienia ulic i placów umiejscowionych na terenie intensywnej zabudowy powinno się przewidzieć do sieci kanalizacji deszczowej (z zainstalowanymi separatorami w ramach obowiązujących przepisów). Dla ulic położonych na poza większymi miejscowościami, ciągów pieszo-rowerowych, ulic niepublicznych, czy małych ulic dojazdowych należy przewidzieć odwodnienie w sposób niekonwencjonalny tj. poprzez budowę nawierzchni przepuszczalnych, rowów żwirowych lub odkrytych, czy rynsztoków przykrawężnikowych stosownie do podłoża, zagospodarowania terenu i stosunków gruntowo-wodnych. Ponadto odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych o funkcji usługowej, w zależności od warunków i możliwości powinny być odprowadzone do sieci kanalizacji deszczowej lub zagospodarowywane w indywidualny sposób, tzn. w razie braku możliwości dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Natomiast na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową należy dążyć do maksymalnego retencjonowania wód opadowych i roztopowych z możliwością wtórnego ich wykorzystania do celów bytowo-gospodarczych (tj. ograniczyć odprowadzanie wód na rzecz ewaporacji). Plan ogólny umożliwia takie rozwiązanie poprzez zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach zabudowanych.

Wprowadzenie powyższych zapisów do dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych. Wobec czego przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie gminy należy w sposób równomierny rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” zatwierdzonym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 poz. 300) celem środowiskowym wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem

a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych w JCWPd nr 67 określono jako dobry wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu.

Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Ustalono dla jednolitych części wód, będących obecnie w złym stanie/potencjale ekologicznym, że celem środowiskowym będzie dążenie do przynajmniej dobrego stanu/potencjału.

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę głównie mieszkaniową i zagrodową oraz w mniejszym stopniu pod zabudowę usługową i usługowo-produkcyjną (strefa gospodarcza) dotychczas użytkowanych rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Przy rozwoju nowego rodzaju zabudowy należy jednak, wraz z powstawaniem nowych inwestycji, zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń (jak wyżej wymieniono). Ponadto projektowane przeznaczenie strefowe określone w Planie Ogólnym i ograniczenie rozprzestrzeniania się niekontrolowanej zabudowy powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

8.4. Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000

Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarze w chwili obecnej niezagospodarowanym, zielonym – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód. Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie (w tym zachowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym i terenów objętych ochroną przyrody). Istotnym zagadnieniem przy oddziaływaniu na szatę roślinną jest wystrzeżenie się na obszarze opracowania wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych (wśród nich to m.in. bożodrzew gruczołowaty, ambrozja bylicolistna, słonecznik bulwiasty, barszcz Mantegazziego, rdestowiec japoński lub sachaliński, orzech włoski). Takie zapisy winny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla (planów miejscowych czy decyzji ustalających warunki zabudowy).

Proponowane funkcje terenów, zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego, nie powinny negatywnie oddziaływać na formy ochrony przyrody w tym na obszary Natura 2000 – jednocześnie w pełni respektują obostrzenia prawne ustanowione dla poszczególnych form ochrony przyrody.

Na terenie Sobiborskiego Parku Krajobrazowego zgodnie z Rozporządzeniem nr 33 Wojewody Lubelskiego z dnia 10 czerwca 2003 r. zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (nie dotyczy realizacji przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i

przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego)

- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Przy czym zakazy, o których mowa wyżej nie dotyczą: wykonywania zadań wynikających z planu ochrony czy zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym i realizacji inwestycji celu publicznego.

Plan ogólny na terenie Sobiborskiego Parku Krajobrazowego nie wprowadza stref gospodarczych, ani nowych stref usługowych. W strefach otwartych nie dopuszcza lokalizacji elektrowni wiatrowych lub elektrowni słonecznych, czy biogazowni. Ponadto nie wprowadza stref dopuszczających zabudowę w pasie szerokości 100 od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.

Przepisy odrębne nie wprowadzają żadnych ograniczeń ochronnych w stosunku do otuliny w/w parku krajobrazowego, niemniej plan ogólny uwzględnia jego przebieg chociażby poprzez brak wyznaczenia stref gospodarczych w jego granicach, czy braku możliwości lokalizacji elektrowni słonecznych w strefach otwartych.

Na terenie Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu plan ogólny respektuje zapisy Rozporządzenie nr 52 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 69, poz. 1290), odnoszące między innymi do zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej (oraz z wyjątkiem obszarów zabudowy wyznaczonych w studium lub planie miejscowym). W planie ogólnym po uwzględnieniu obecnego zainwestowania oraz obowiązujących dokumentów planistycznych zachowano strefę 100 m wolną od zabudowy wokół jeziora Glinka czy rzek Tarasienka oraz Krzemianki.

Na terenie rezerwatów przyrody oraz użytków ekologicznych występujących w obszarze opracowania plan ogólny wyznacza wyłącznie strefy otwarte bez możliwości lokalizacji stref dodatkowych, czyli zachowuje niezmiennie istniejące formy ochrony. Jednocześnie dla wszystkich rezerwatów nie ustanowiono planów ochrony w przepisach odrębnych. Wyłącznie Rezerwat „Trzy Jeziora” oraz „Żółwiowe Błota” mają ustanowione zadania ochronne (na mocy Zarządzenia Nr 6/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 17 maja 2021r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu „Żółwiowe Błota” oraz Zarządzenia Nr 55/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 września 2019r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Trzy Jeziora”). Do zadań – sposobów eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków na terenie rezerwatu „Żółwiowe Błota” wymieniono między innymi:

- zabezpieczenie łęgów żółwia osłonami mechanicznymi,
- poprawa warunków świetlnych na łęgowskich poprzez usuwanie drzew i krzewów,
- ograniczenie odpływu wody z terenu rezerwatu poprzez utrzymanie możliwości retencyjnych,
- utrzymanie właściwego poziomu wody w rezerwacie, dzięki utrzymaniu urządzeń piętrzących wodę we właściwym stanie technicznych oraz rozbiórka tam bobrowych blokujących odpływ wody.

Natomiast do zadań ochronnych na terenie rezerwatu „Trzy Jeziora” należą między innymi:

- usuwanie drzew i krzewów, usuwanie nalotów i podrostów dla zahamowania niekorzystnych procesów sukcesyjnych w siedliskach torfowiskowych,,
- obrączkowanie i ogławianie drzew konicznych dla zahamowania niekorzystnych procesów sukcesyjnych w siedliskach torfowiskowych,
- monitoring stanu siedlisk.

Na obszarach Natura 2000 (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu” (PLB060003) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Lasy Sobiborskie” (PLH060043)) nie ustanowiono zakazów prawnych. Fundamentalną jednak zasadą obowiązującą dla tych obszarów jest niepodjęcie działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na gatunki i siedliska, dla których ochrony obszar Natura 2000 został wyznaczony. Plan ogólny w sposób zrównoważony respektuje te zasady.

Realizacja zapisów planu wpłynie na faunę obszarów analizowanych poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy jednak zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż zachowuje część terenów biologicznie czynnych.

Na terenach objętych ochroną przyrody w tym obszarach Natura 2000 nie wyznacza się terenów elektrowni słonecznych, biogazowni czy elektrowni wiatrowych. Plan nie zakłada również lokalizacji nowych terenów stref gospodarczych w obszarach chronionych, uwzględnia jedynie stan istniejący i istniejące zakłady produkcyjne.

Ze względu na silny wpływ czynnika antropogenicznego, który wyraźny jest szczególnie na terenie centralnym gminy, z obu stron przy granicy z miastem Włodawa, tj. zurbanizowany obszar mieszkaniowo – usługowy oraz istniejący przebieg dróg wojewódzkich teren ten nie stanowi miejsca migracji dużych zwierząt. Natomiast zachowanie jako strefy otwartej korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Bugu oraz kompleksów leśnych stanowiących ponad połowę obszaru gminy (w szczególności w części południowej gminy) powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580) dla gatunków wymienionych w pkt. 6.6 niniejszej prognozy, a objętych ochroną ścisłą lub częściową, obowiązuje szereg zakazów i nakazów,

które w przypadku zaobserwowania tych gatunków muszą być bezwzględnie przestrzegane. Część projektowanych stref planistycznych – są funkcjami mogącymi generować pewne uciążliwości dla tych gatunków, dlatego należy, szczególnie w czasie budowy, przestrzegać okresów lęgowych oraz stosować rozwiązania technologiczne ograniczające hałas.

8.5. Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy funkcjonalne, nie powinny wpłynąć znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych, przyczynia się do przekształcenia warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza. Dotyczy to głównie miejscowości w centralnej części gminy. Ponadto Plan ogólny dopuszcza swoimi zapisami lokalizację biogazowni w strefie oznaczonej symbolem 9SR zlokalizowanej pomiędzy miejscowościami Korolówka-Osada i Żuków. Jej odległość od zabudowań mieszkalnych w tym tych planowanych jest wystarczająca by zachowane były standardy jakościowe powietrza. Natomiast wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając jednocześnie ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie gminy Włodawa również nie powinny mieć negatywnego oddziaływania na klimat, akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery.

Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu obecnie biologicznie czynnego zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy, a zabudowa w bliższej odległości od cieków wodnych może przyczynić się do dłuższego zatrzymania chłodnych mas powietrza w dolinach rzecznych i tym samym cieplejszego powietrza nad nimi zalegającego.

Przez teren gminy Włodawy przebiegają drogi wojewódzkie nr 816 oraz 812. Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanych z komunikacją poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni” drogowych (takich jak: asfalt porowaty (PA), dwuwarstwowe nawierzchnie porowate, MNU mieszanka o nieciąglym uziarnieniu lub SMA- mastyks grysowy, mieszanka z dodatkiem gumy) lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie.

Postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112) przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej (w tym tereny kolejowe). W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych (ciche nawierzchnie, ronda, ekrany akustyczne, wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej).

W celu poprawy higieny powietrza należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza ograniczając emisję zanieczyszczeń poprzez stosowanie do celów grzewczych technologii opartej o przepisy odrębne, to jest zgodne m.in. z uchwałą nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021r. w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa lubelskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw czy uchwałą nr XLIX/716/2023 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2023 r w sprawie przyjęcia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz docelowego benzo(a)pirenu w zakresie pyłu PM_{2,5} (faza II) i benzo(a)pirenu.

Jedynie uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych), bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Z tego względu należy zawrzeć odpowiednie zapisy ograniczające emisję przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Dodatkowo plan ogólny dopuszcza na części terenów (części stref otwartych i usługowych) lokalizację wielkopowierzchniowych instalacji OZE - terenów elektrowni słonecznej, których realizacja przyczyni się do ograniczania emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych.

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

8.6 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, a rozbudowa będzie po wprowadzeniu planu ogólnego przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań. Niemniej każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Z tego względu istotne jest by w późniejszych ustaleniach planistycznych (miejscowych planach, czy decyzjach ustalających warunki zabudowy) w miarę możliwości zawrzeć odpowiednie zapisy chroniące bioróżnorodność gminy Włodawy m. in. poprzez zapisy takie jak:

- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni,
- zachowanie odległości zabudowy od akwenów wodnych, pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną,
- zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, ciągów ekologicznych, parków i terenów rekreacyjnych oraz terenów rolnych,
- zachowanie i ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek Bug i Włodawka poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączanie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu),
- zachowanie i ochronę przeciwerozryną zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, miedz, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płątów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł stanowiących miejsca ostoje dla zwierząt i roślin,
- w miarę możliwości przestrzennych stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji,
- bezwzględna ochrona pomników przyrody oraz siedlisk przyrodniczych,
- bezwzględną ochronę drzewostanów większych skupisk zieleni o charakterze parkowym,
- stałe uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach ogrodów prywatnych przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz na terenach parków i placów publicznych. Przy czym przy wprowadzaniu nowej roślinności na obszarze opracowania wystrzegać się nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych (wśród nich to m.in. bożodrzew gruczołowany, ambrozja bylicolistna, słonecznik bulwiasty, barszcz Mantegazziego, rdestowiec japoński lub sachaliński, orzech włoski).

8.7 Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Plan ogólny ograniczy również niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy w tym mieszanie funkcji uciążliwej z mieszkaniową. Ustalenia planu ogólnego odnosząc się szeroko (ramowo) do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko. W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej należy na etapie planu miejscowego rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

8.8 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez zmiany krajobrazu naturalnego na tereny zabudowane. Głównie dotyczy to terenów zieleni, nieużytków oraz gruntów rolnych, których część zostanie przekształcona pod tereny zabudowy. W pobliżu terenów, gdzie wyznaczone zostały obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej nowowyznaczone strefy inwestycyjne w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie – z tego względu krajobraz gminy winien zostać zachowany, również poprzez ustalenie w dokumencie ogólnych parametrów zabudowy – w tym intensywności i wysokości zabudowy nawiązujących do istniejącego zagospodarowania.

Przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego, charakterystycznej topografii terenu, a także układów ruralistycznych, ustalenia projektu planu wprowadzają ustalenia strefowe dla poszczególnych terenów. Przy czym na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tereny zabudowy należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych jak i z nimi sąsiadujących terenów rolnych i leśnych, objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej. Plan ogólny nakreśla swoimi ustaleniami do tego ramy.

Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy ponadto ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

8.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina wiejska Włodawa jest stosunkowo uboga w surowce mineralne. Na jej terenie występują wyłącznie udokumentowane złoża piasku i żwiru w rejonie miejscowości Stawki, Szuminka, Orchówek i Korolówka Kolonia. Dla części złóż piasku i żwiru ustanowiono obszary i tereny górnicze – dla których plan ogólny wyznacza strefy górnictwa. Natomiast istniejące udokumentowane złoża piasku i żwiru zlokalizowane pomiędzy miejscowościami Szuminka i Korolówka plan ogólny nie narusza i zachowuje jako strefę otwartą.

8.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt Planu ogólnego obejmuje swoim zasięgiem strefy ochrony stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską, strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania (wyłącznie poprzez ustalenia wskaźników zabudowy i wyznaczania odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych). Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, a przez to do wzrostu jej atrakcyjności.

Zapisane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych.

8.11 Transgraniczne oddziaływanie

Zapisy projektu planu ogólnego nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów projektu planu nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

9. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań.

Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

10. Zapobieganie, ograniczanie lub kompensacja przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych. Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu planu ogólnego omówione w rozdziale 8 zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy. Dodatkowo dopuszczenie w Planie ogólnym realizację wielkopowierzchniowych instalacji OZE (elektrowni słonecznych i biogazowni) na części stref pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do środowiska związanych ze spalaniem nieodnawialnych źródeł energii.

Jednocześnie realizacja ustaleń Planu ogólnego, przy odpowiednich w późniejszym etapie procesie planistycznym, nie powinna spowodować istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze

obszarów objętych ochroną, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336). W przypadku inwestycji drogowych w sąsiedztwie opracowywanego terenu dla zabezpieczenia przed hałasem może być konieczne wykonanie ekranów akustycznych dla terenów wymagających ochrony przed hałasem oraz niwelujących negatywne oddziaływanie w tym zakresie na zwierzęta przemieszczające się na terenach sąsiadujących z obszarami chronionymi.

W planie ogólnym zawarto wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego – jednak wyłącznie na jego podstawie nie mogą być wydawania pozwoleń na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Włodawa. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim, wydawanym co roku.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu Planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych ww. projekcie, ilości terenu biologicznie czynnego oraz przestrzegać linii zabudowy od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z obszarami chronionymi i innymi terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

12. Streszczenie

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Włodawa. Opracowywany projekt został wywołany uchwałą nr LXXVI/511/2024 Rady Gminy Włodawa z dnia 25 stycznia 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego Gminy Włodawy.

Analizie i ocenie poddano projekt uchwały zawierający ustalenia danych przestrzennych, a także rysunek projektu planu na tle uwarunkowań w skali 1 : 20000.

W planie ogólnym gminy Włodawy określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Wiodące znaczenie przy podziale gminy Włodawy na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Włodawy w tym miejscowe plany obowiązujące na terenie gminy jak również Strategia rozwoju gminy Włodawa na lata 2018-2026.

Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru gminy. Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu strefy usługowe, strefy zieleni i rekreacji. Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę również przebieg istniejącego korytarza ekologicznego przebiegającego wzdłuż rzeki Bug i Włodawki, przebieg istniejących obszarowych form ochrony przyrody, dla których wiodącą funkcją jest strefa otwarta bez możliwości zabudowy (miejscami strefa zieleni rekreacji). Przebieg terenów łąkowych wzdłuż rzeki Bug w dużej mierze pokrywa się z występowaniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią – z tego względu obszar ten również w projekcie planu pozostał chroniony i wolny od planowanej zabudowy. Omawiany dokument zachowuje również istniejące grunty leśne stanowiące niemal połowę obszaru gminy (głównie istniejące kompleksy leśne w południowej części Włodawy) oraz większość gruntów rolnych (gruntów chronionych klasy III). W ustaleniach planu ogólnego uwzględnia się istniejącą obsługę komunikacyjną gminy w zakresie zarówno ruchu samochodowego jak i kolejowego.

W planie ogólny dla gminy Włodawa ustalono następujące strefy planistyczne:

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,
- f) SR – strefy produkcji rolniczej
- g) SI – strefy infrastrukturalne,
- h) SN – strefy zieleni i rekreacji,
- i) SG – strefy górnictwa,
- j) SC – strefy cmentarzy,
- k) SO – strefy otwarte,
- l) SK – strefy komunikacji.

Plan ogólny wyznacza dodatkowo obszary uzupełnienia zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych – na terenie którego możliwe będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

Niniejsza prognoza złożona jest z dwóch części. Pierwsza część stanowi ocenę istniejących

uwarunkowań środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem podziału na jego poszczególne elementy: obecne użytkowanie terenu, warunki gruntowe, warunki glebowe, rzeźbę terenu, warunki wodne, szatę roślinną i świat zwierzęcy, klimat lokalny i komfort akustyczny, ludzi, zabytki oraz krajobraz.

Opracowanie obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Włodawy o powierzchni 244 km². Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, Gmina Włodawa położona jest w makroregionie Polesie Zachodnie oraz dzieli się na cztery mezoregiony: Zakłęśłość Sosnowicka, Garb Włodawski, Pojezierze Łęczyńsko- Włodawskie oraz Dolina Środkowego Bugu.

Rzeźba terenu gminy Włodawy jest urozmaicona. Teren północnej części gminy posiada ukształtowanie pasmowe z wyraźnie zaznaczonym spadkiem terenu w kierunku północnym. Część południowa gminy jest natomiast bardziej jednolita – spadki terenu wyznacza tu koryto rzeki Bug przebiegającej przy granicy gminy z Ukrainą, oraz liczne jeziora: Glinki, Białe, Czarne, Lipieniec, Rogoźne, Orchowe, Święte, Wspólne, Koseniec i Perespa.

Różnice wysokości Gminy wahają się od 152,4 do 192,0 m n.p.m. Najwyżej położone punkty na mapie gminy to wzniesienie przebiegające pomiędzy miejscowościami Żuków i Korolówka – a najniżej – tereny przy północnej granicy gminy z . Średnia wysokość nad poziomem morza w gminie to 166,7 m.

W granicach gminy Włodawa występują miejscowo złoża piasku i żwiru, dla części których ustanowione są tereny i obszary górnicze.

Na terenie gminy, głównie w obszarze miejscowości Różanka, Stawki, Orchówek, zlokalizowane są zabytki wpisane do rejestru zabytków a także do wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.

Teren gminy ma rozwiniętą sieć rzeczną, która opiera się głównie na rzekach Bug, Włodawka i Tarasianka. Wokół ich przebiegu wyznaczone są obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto na terenie opracowania występują liczne jeziora, głównie w jej południowej części.

Świat zwierzęcy Gminy Włodawa jest typowy dla Lubelszczyzny. O bogactwie faunistycznym zwłaszcza obszarów objętych formami ochrony przyrody decydują niewielki stopień przekształcenia środowiska, trudno dostępny teren i duże zróżnicowanie warunków siedliskowych. Florę gminy stanowią głównie lasy (bory mieszane, bory sosnowe świeże, grądy subatlantyckie w serii ubogiej oraz łęgi jesionowo-olszowe), których powierzchni stanowi niemal połowę obszaru opracowania.

Gmina wiejska Włodawa położona jest na obszarze strefy klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Obszar ten charakteryzuje się średnioroczną sumą opadów w przedziale od 650 do 700 mm. Najwięcej opadów przypada na czerwiec, a najmniej w miesiącach zimowych.

Klimat akustyczny środowiska obszaru opracowania kształtowany jest przez hałas komunikacyjny drogowy, przede wszystkim pochodzący z natężenia ruchu pochodzącego z dróg wojewódzkich oraz w mniejszym stopniu z dróg powiatowych i dróg gminnych. Ponadto na klimat akustyczny wpływ ma bezpośrednie sąsiedztwo miasta .

Druga część niniejszej prognozy odnosi się do konkretnych zapisów projektu planu w kontekście ich zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, jak również ich oddziaływania na poszczególne komponenty. Prognoza wykazuje, iż ustalenia projektu planu ogólnego dla obszaru gminy Włodawy przy ich przyszłościowej realizacji wpływać będą na środowisko na analizowanym obszarze, ale w sposób nieznaczny w jego otoczeniu. Warunkiem jest wprowadzenie również odpowiednich obostrzeń prawnych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych niższego szczebla (mpzp i decyzje wz). Potrzeba opracowania projektu planu ogólnego gminy Włodawy wynika ze zmian ustawodawczych jak również z faktu zapobieżeniu „paraliżu” inwestycyjnego z końcem roku 2025 w gminie.

Na obszarze planu nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu planu są wytyczne określające maksymalne powierzchnie

zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Przy czym w wyniku wyznaczenia w planie ogólnym obszaru uzupełnienia zabudowy – możliwość posadowienia nowych obiektów budowlanych przy wydawaniu decyzji wz będzie przestrzennie ograniczona i dokument chronić będzie niekontrolowane przekształcenia powierzchni ziemi.

W prognozie odniesiono się m.in. do zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody, Prawo wodne oraz przytoczono konkretne ustalenia projektu planu, spełniające wymogi wynikające z tych i innych ustaw. Dotyczą one m.in. gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, gospodarki odpadami, zagospodarowania ścieków, ochrony terenów zieleni. Wprowadzone ustalenia planu nawiązują do zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym istniejących warunków wodnych (m.in. poprzez wyznaczenia stref otwartych – wolnych od zabudowy). Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanej zapisami planu stref inwestycyjnych.

Projekt planu zakłada nieznaczne zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny. Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Jednakże proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie siedlisk, w tym też tych objętych ochroną przyrody, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego i nawiązują do sąsiednich jednostek osadniczych, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. W celu zachowania możliwości migracji zwierząt projekt planu zachowuje jako strefę otwartą obszar korytarza ekologicznego przebiegającego wzdłuż rzeki Bug, oraz zachowuje istniejące kompleksy leśne, i łąkowo-łągowe występujące na terenie opracowania.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Zmiany lokalnych warunków klimatycznych, w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, ograniczą się wyłącznie do miejscowego hamowania przepływu mas powietrza w jednostkach osadniczych, w których występuje już gęsta zabudowa.

Projekt planu ogólnego może wpływać na warunki życia społeczności lokalnej. Jednocześnie zapisy projektu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Ustalenia planu ogólnego, odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych wyłącznie w wyznaczonych dla nich miejscach, przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

Ponadto projekt planu także zapewnia dbałość o tereny zabytkowe, co będzie pozytywnie oddziaływać na obecnych i przyszłych mieszkańców.

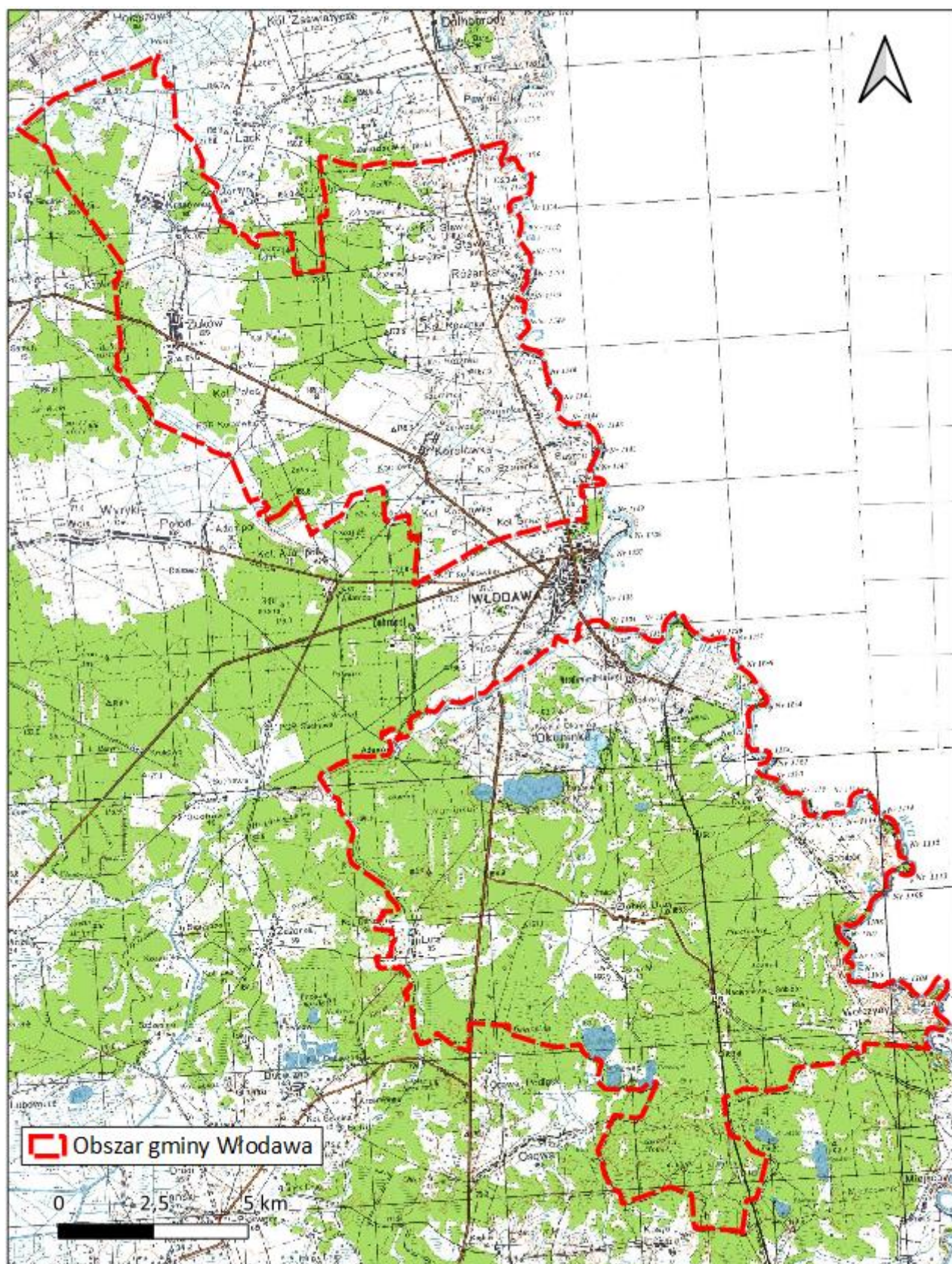
Projekt planu nie wpłynie na zmianę krajobrazu poszczególnych terenów objętych opracowaniem. Wprowadzone w planie nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową nawiązuje do istniejącej w sąsiedztwie zabudowy. Stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie z zachowaniem parametrów zabudowy istniejących w chwili obecnej.

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego zagospodarowanie będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć ustalenia w gminie Włodawa m.in. stref otwartych z zachowaniem ich funkcji leśno - łąkowej dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i zaproponowane zagospodarowanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego jest nawiązaniem do obowiązującego studium i wyznaczonych w nim kierunków rozwoju. Tym samym stanowi on alternatywę dla już istniejącego dokumentu.

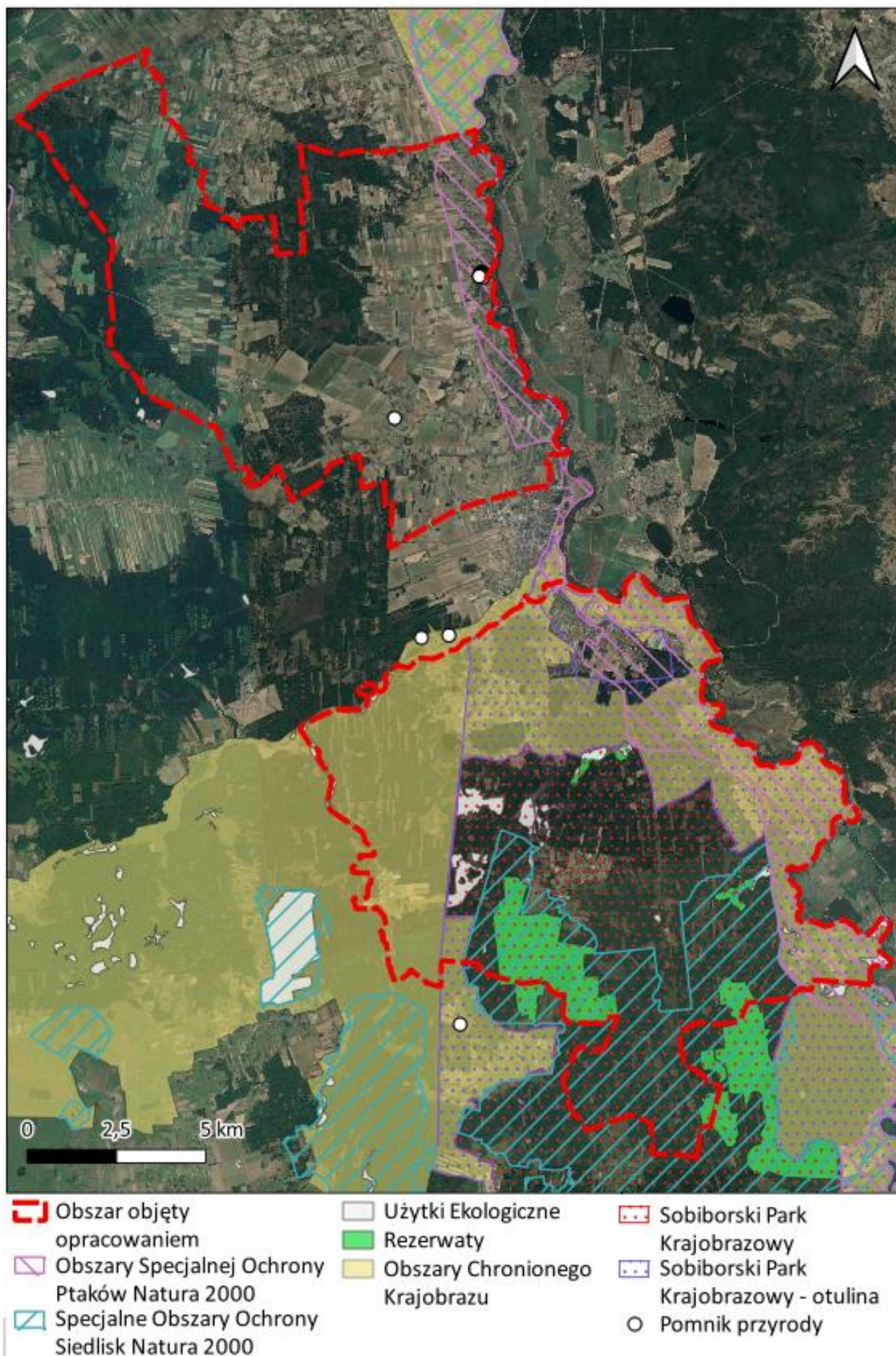

Zapisy planu nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji ustaleń planu ogólnego nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – LOKALIZACJA OBSZARU OPRACOWANIA NA TLE MAPY TOPOGRAFICZNEJ

ZAŁĄCZNIK NR 2 – LOKALIZACJA OBSZARU OPRACOWANIA WZGLĘDEM OBSZARÓW/OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ PRZYRODY

ZAŁĄCZNIK 3. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Zdjęcie 1. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ireny Kosmowskiej
w miejscowości Korolówka-Osada

Zdjęcie 2. Farma fotowoltaiczna BC i SIS Włodawa w miejscowości Korolówka-Kolonia

Zdjęcie 3. Wieża widokowa w Stawkach

Zdjęcie 4. Rzeka Bóg – granica gminy i kraju z Białorusią – miejscowość Suszno

Zdjęcie 5. Kościół pw. św. Jana Jałmużnika w Orchówku nad rzeką Bug

Zdjęcie 6. Jezioro Białe – miejscowość Okuninka

Zdjęcie 7. Jezioro Glinki

Zdjęcie 8. Miejscowość Żłobek – przystanek autobusowy

Zdjęcie 9. Rezerwat przyrody Żółwiowe Błota – jezioro Perespa

Zdjęcie 10. Rezerwat przyrody "Magazyn"

Zdjęcie 11. Kaplica bł. Honorata Koźmińskiego w Sobiborze

Zdjęcie 12. Promenada w Okunince – widok z ul. Turystycznej

Poznań 13.09.2024 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 1 lit f. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowisk oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112) spełniam wymagania zawarte w art. 74 a ust. 2 pkt 1 lit. d wyżej wymienionej ustawy, uprawniające mnie do sporządzenia prognoz oddziaływania na środowisko oraz raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. arch. Iwona Mieloch

Urbanista
mgr inż. arch. Iwona Mieloch